

DARBININKAS

XLVIII NR. 57.

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY RUGPIŪTIS - AUG., 27, 1963

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTŲ

LINKOLNO PAMINKLAS Washington centras viso "žygio" Washington" iškilnių.

ŽYGIS Į WASHINGTONĄ

RASINĖ ĮTAMPA ŠVELNINA BALTŲJŲ SOLIDARUMAS
ŽYGYJE Į WASHINGTONĄ, ĮTAMPA DIDINA JUODŲJŲ
EKSTREMIZMAS

Washingtonas rugpiūčio 28 tikisi 100.000 žmonių, kurie su-
plaukia iš visos Amerikos propa-
gandai už negrų teises. Su-
plaukia ne tik negrai. Eilė bal-
tųjų organizacijų ir tikėjamų at-
stovai taip pat dalyvauja, ro-
dydami solidarumą.

Propagandoje sakoma, kad
negrai siekia "darbo ir lais-
vės", arba "laisvės ir teisingu-
mo". Kas tais žodžiais konkre-
čiai suprantama, kada negrai
laikys, kad jie gavo lygias lais-
ves su baltaisiais, mėgimo aiš-
kiau pasakyti Times Magazine
iš pasikalbėjimų su 5 negrų va-
dais —rašytoju, profesorium,
dvasininku, organizacijų pora
lyderių.

Kai sakoma, kad negrai nori
lygybės su baltaisiais, tai pa-
gal tuos negrų vadų pareiški-
mus suprantamos lygios teisės
darbui gauti, butui, mokymui,
sveikatos, pramojų viešojo Bal-
dwin pareikšimas, kad lygybės
reikalavimas tada bus paten-
kintas, kada baltieji ir negrai
jausis laisvi nekludomi tuoktis.

Lygybės pasiekti negrai tiki-
si "revoliucija be prievartos"
— reikalavimais, protestais. Jei
lygybė nebūtų pasiekta protes-
tais be prievartos — kalbėjo
psichologijos profesorius neg-
ras Clark — tai Amerikos de-
mokratija pasaulio akyse pasi-
rodytų tik apgaulė.

Daugiausia pažangos lygybės
kelyje jau padaryta per pasku-
tinius penkeris metus, kada im-
ta vartoti "taktika be priear-
tos". Tačiau esą ir atžangos —
per paskutinį dešimtmetį skir-
tumas tarp negro šeimos paja-
mų ir baltojo padidėjo. Gamy-
bos automatizacija labiau palie-
tė negrus darbininkus. Bedar-
bių skaičius dvigubai didesnis
tarp negrų negu tarp baltųjų.

Kongreso už rasių lygybę pi-
rmininkas Farmer mano, kad
lygybė negrai išsikovo ir dis-
kriminaciją pašalins per arti-
miausius dvejus trejus metus.
Kiti tą laiką pratęsia iki 5 me-
tų. Jie pastebi ir baltųjų nu-
sistatymus kintant jiems palan-
kia prasme. Pietuose dauguma
baltųjų dabar kalba apie "neg-
ram lygių teisių suteikimą "vė-
liau", o seniau kalbėjo apie
"niekad".

—0—

Tačiau ekstremistų negrų
reikalavimai sukėlė ir priešingų
nuotaikų tarp baltųjų. Dali-
s tų, kurie buvo labai palan-
kūs ar laikėsi neutraliai, nusi-
statė priešingai, kada negrų mo-
kytojų unijos pirmininkas ėmė
reikalauti prievarta maišyti mo-
kyklose baltuosius ir juoduo-
sius — baltuosius mokinius pai-
mant iš jų gyvenamojo rajono
ir nukeliant į kitą rajoną, ku-
riame dauguma yra negrų. Tai
išmėgintas ir gausiai vartojama
sovietų metodas maišyti
tautybes. Tačiau šitoks užsimo-
jimas sukėlė tėvų protestus. Ir
sakysim, Flatbusho, New Yor-
ke, tėvų grupė kreipėsi į teis-
mą, kada jų vaikai buvo paskir-
ti į aukštesniąją mokyklą sve-
timum rajone. Jų advokatas
Frank Gordon grįžo prie dabar
populiaraus argumento — mo-
kinių priverstinis paskirsty-
mas į mokyklų rajonus, atsi-
pėdų gilumoje nuo rugpiūčio
13. Iki jų pasisekė prisigręžti
ir juos per tą skylę ištraukti.
Treciasis, kuris buvo užgrūtas
per 18 metų nuo pirmųjų, nuo
pereitos savaitės antradienio
nerodė jokių ženklų.

Du išgelbėjo, trečio — ne

Shepton, Pa., rugpiūčio 27
pasisekė išgelbėti du angliaka-
sius, kurie išbuvo užgrūti 308
pėdų gilumoje nuo rugpiūčio
13. Iki jų pasisekė prisigręžti
ir juos per tą skylę ištraukti.
Treciasis, kuris buvo užgrūtas
per 18 metų nuo pirmųjų, nuo
pereitos savaitės antradienio
nerodė jokių ženklų.

Pasikeitė Amerikos politika dėl Vengrijos režimo?

Washingtono rugpiūčio 24 dieną tautinių grupių ir egzilių organizacijų atstovų susirinkimas pareiškė griežtą protestą prieš sumanymą atstatyti normalius diplomatinius santykius tarp J. Valstybių ir kom. Vengrijos režimo. Susirinkimas prašė vyriausybę normalių diplomatinių santykių neatnaujinti, iki Vengrijos valdžia nevykdys J. Tautų nutarimo grąžinti vengrų tautai laisvę ir teisę apsispresti. Prašė taip pat vyriausybę paremti apsisprendimo ir laisvės principo taikymą visom tautom.

Susirinkimo pareiškime buvo apžvelgti įvykiai, kaip valstybės departamentas pakartotinai neigė žinias apie departamento pastangas susiderėti su komunistine Vengrijos vyriausybe ir kaip spaudoje palaipsniui iškilto tas departamento planas santykiams normalinti.

Pirmiausia 1961 gruodyje paskelbta, kad Vengrijos valdžia leisianti išvykti kardinolui Mindszenti už Amerikos diplomatinių santykių atnaujinimą, už Vengrijos delegacijos J. Tautose įgaliojimų pripažinimą, už Vengrijos klausimo išėmimą iš J. Tautų darbų tvarkos. Londono laikraštis Economist 1962 gegužės mėn. paskelbė apie vykstančias derybas: jei Amerika nesipriešins Vengrijos delegacijos įgaliojimą J. Tautose, tai Sovietai nesipriešins U Thant rinkimam į generalinius sekretorius. Valstybės departamentas tada paskelbė, kad spaudos informacija neteisinga, kad derybų nesą, kad pasikeitimų Amerikos politikoje taip pat nesa.

1963 gegužės mėn. valstybės departamentas paskleidė tarp Kongreso narių memorandumą be datos, vardu Report on the Changing Situation in Hungary. Raporte pabrėžė, kad Vengrijos "Visuotinė 1963 kovo 22 amnestija" ir "kitos sušvelninimo priemonės" gali būti vertinamos kaip nuolaidos Vengrijos gyventojam ir kad Vengrijos gyventojų padėtis esanti jau geresnė už kitų sovietiniame bloke, išskyrus Lenkiją. Tai buvo opinijos rengimas Amerikos politikai pakeisti, kalbama susirinkimo pareiškime.

1963 birželio mėn., nepašalinęs nei Kongreso nei visuomenės, departamentas atsisakė nuo savo "7 metus trukusios politikos nepripažinti Vengrijos kom. delegacijos įgaliojimus; įgaliojimų komitete Amerikos delegacija nuo balsavimo susilaikė. Tačiau ir tada atsakydamas į Kongreso atsto-

Pareiškė 24 milijonų vardu: santykius atstatyti galima tada, kai įvykdys J. T. nutarimą— grąžinti laisvę ir apsisprendimo teisę

vų griežtą reagavimą, valstybės sekr. padėjėjas Frederick G. Dutton 1963 birželio 18 pareiškė, kad "dabartiniai įvykiai iš tikrųjų neliečia diplomatinių santykių atnaujinimo... Ateities santykiai tarp J. Valstybių ir Vengrijos priklausys nuo daugelio veiksnių ir įvykių, ir mes neprašome jokių dramatiščių ar staigių kaitų šiuo

atžvilgiu... Departamentas ne-
numato siūsti savo ministerio į
Budapeštą šiuo metu".

— 1963 rugpiūčio 9 New York Times pranešė iš Washingtono, kad "J. Valstybės ir Vengrija rengiasi netrukus atnaujinti normalius santykius". Ešą numatyta pasiūsti ministeriui Amerikos misijai Budapešte vadovauti. Panašias informa-

cijas paskelbė ir Evening Star 1963 rugpiūčio 9, ir Budapešto radijas paskelbė, kad Janos Kadar Maskvoje tris kartus tarėsis su valstybės sekr. pavaduotoju Harrimanu.

Susirinkusieji bendrame pareiškime skelbė, kad valstybės departamento prielaidos santykiams su kom. Vengrija sunormalinti nėra patvirtinamos šal-

tnių, kuriuos turi susirinkime dalyvaujančios organizacijos.

Priešingai, nepaisant 1963 amnestijos Vengrijos gyventojai kenčia priespaudą režimo, pastatyto Sovietų Sąjungos ginkluotos jėgos; Vengrijoje nesą įvykę jokių esminių atmainų, ir Vengriją tebevaldo Maskvos pastatytas Janos Kadar, "Budapešto skerdikas".

Susirinkime dalyvavo Amerikos vengrų federacija (Bela Backai), Pavergtų tautų draugai amerikiečiai (Christopher Emmet), Vengrijos komitetas (Bela Varga), Pavergtos Europos Tautų seimas (Stefan Korbonski), Amerikiečių, kilusių iš rytų bei vidurio Europos, konferencija (Jonas Balkūnas), Amerikos etninių grupių konfederacija (Paul Deac), Komitetas prieš raudonosios Vengrijos pripažinimą (Horace E. Henderson ir Mrs. Ilona Massey Dawson). Jie kalbėjo 24 milijonų amerikiečių ir 9 tautų egzilių vardu.

VIDUJE: Prezidento konflikta s su Kongresu dėl užsienio pa- ramos. UŽSIENIUOSE: rupestis dėl Vietnamo, pasitarimai su Maskvos vyrais

Prezidentas Kennedy rugpiūčio 23 pareiškė didelį susijaudinimą, kada Atstovų Rūmai paramą užsieniui iš 4.1 bilijonų sumažino 585 milijonais. Prezidentas kvietė senato abidvi partijas atstatyti prašytą sumą. Kaltino respublikonus, kad jie neparemė jo projekto (Atstovų Rūmuose daugumą turi demokratai ir daugiau kaip 60 demokratų balsavo už sumažinimą).

Užsienio reikalais pirmoje eilėje prezidentas susirūpinęs P. Vietnamo padėtim. Per atstovą H. C. Lodge parašė prezidentui Diem laišką. Tačiau bet kokios akcijos imsis tik tada, kai gaus pranešimą iš atstovo Lodge. Padėtis Vietname įsitempė dėl to, kad budistų sąjunga sustiprino demonstracijas prieš Diem vyriausybę, tikėdamasi Amerikos intervencijos. Vyriausybė atsakė rugpiūčio 26 naujais suėmimais-suma apie 1000 studentų ir už-

darytos mokyklos. Amerikos įstaigos turi žinių, kad padėtis yra rankose kariuomenės, kuri remia prezidentą Diem ir reikalavo griežtesnės akcijos prieš opoziciją. M. Higgins iš Vietnamo pranešė, kad visa kova eina sostinėje ir didžiuosiuose miestuose, provincija visai tuo nesidomi, kaip lygiai kova neturi nieko bendra su religiniais skirtumais.

Prezidentas Kennedy rugpiūčio 26 priėmė Sovietų atstovą Dobryniną. Spėjama, kad tarp klausimų, kuriais kalbėjosi, buvo Laosas. Maskva sukasi nuo intervencijos į Laosą komunistų agresiją. Sudarinėja įspūdį, kad ten įtakos turį Kinijos komunistai.

Sovietų atstovas Dobryninas perdavė prezidentui Kennedy Chruščiovo laišką. Po pasikalbėjimo aiškėjo, kad prezidentas susitiks kitą mėnesį su Sovietų ministru Gromyko tartis toliau dėl įtampos atlei-

dimo. Gal būt, tai bus J. Tautose, jei prezidentas į jas atvyks. Spėjama, kad gali atvykti ir Chruščiovas.

AUDIENCIJOJE pas popiežių Paulių VI dr. Petras Vileišis buvo drauge su pref. V. Mincevičium rugpiūčio 14 dieną. Buvo taip pat priimti arkivyskupo Samore.

Maskvos propaganda prieš kinus

Sovietų spauda sustiprino puolimus prieš Kinijos komunistus. Dabar rašo, kad Kinijoje esanti ūkinė krizė. Nuo 1954 maistas ir kitos prekės esą racionuotos. Kinų propagandą prieš Maskvą lygina su nacių Goebbello propaganda.

Kaip ir buvo laukiama

Sovietai rugpiūčio 23 pranešė Amerikai ir Anglijai, kad jie laiko rytų Vokietiją, pasirašiusią atominę sutartį, pilnateisiu nariu, nepaisydami, kad Amerika ir Anglija kitaip mano.

ALZIRO parlamento pirmininkas Abbas pasitraukė iš parlamento ir Alziro protestui prieš Bella diktatūrą.

Maskvos satelitų spauda gavusi nurodymus kaltinti Kinijos komunistus, kad jie siekia įstumti pasaulį į karą.

SMŪGIS SOCIALISTAM SKANDINAVIJOJE

Skandinavijos valstybėse stipriausiai įsigalėję valdžios socialistai. Norvegijoje juos ištikto smūgis — rugpiūčio 23 parlamentas pareiškė vyriausybei nepasitikėjimą. Tuo baigėsi socialistų darbo partijos valdymas, trukęs 17 metų. Labiausiai paveikė nuotaikas pernai lapkričio 5 sprogimas Spicbergeno kasyklose, kur žuvo 21 an gliakasy. Vyriausybė buvo apkaltinta nepriežiūra, ir nauju ministru pirmininku karalius paskyrė konservatorių atstovą. Konservatoriai atėjo į valdžią po 28 metų pertraukos.

Jugoslavijos Titas rugšėjo vidury lankysis Brazilijoje, Čilėje, Bolivijoje, Meksikoje. Gal būt tada tikisi pakvietimo ir į Jungtines Valstybes.

Valstybės departamento planavimo šefas W. W. Rostow skelbia, kad 1962 Sovietų ūkinė gamyba pakilo 4 procentais, Amerikos 5.4.

Izraelis ir Jordanas rugpiūčio 24 apsisauė. Susišaudymai tarp Izraelio ir Sirijos apraminti. Tuo reikal dar laukiama Saugumo Tarybos sprendimo, nes abeji skundė vienas kitą agresija.

ALKOHOLIS išstumė iš darbo daugiau negu automatą

Alkoholis iš darbo daugiau žmonių išstumia nei pramonės mechanizacija. Taip skelbė Mrs. Fred. J. Tooze, krikščionių moterų blaivybės draugijos pirmi-

ninkė, Illinois, nurodydama skaičius:

Krašte yra daugiau kaip 6 mil. alkoholikų. Jie daugumas turėjo netekti darbo. Tuo tarpu įmonės mechanizuojant ir

automatizuojant darbo neteko 4.5 mil.

Alkoholikų masė kasmet duoda 106,700 ligonių psichiatrinėm ligoninėm.

Per metus girtuoklių buvo areštuota 1,800,000 —daugiau nei bet kokių kitos rūšies nusikaltėlių. Paauglių iki 18 metų pernai sumta 14 procentų daugiau nei metais anksčiau. Jie įpranta gerti daugiausia namie, šeimose, iš vyresniųjų.

Vokietijoje mirė kun. dr. Ladas Gronis

Frankfurte, šv. Katarinos ligoninėje, rugpiūčio 20 dieną mirė kun. dr. Ladas Gronis, išgyvenęs 67 metus.

L. Gronis buvo gimęs 1896. 9.11 Kriokialaukiu par. Alytaus ap., kunigu įšventintas Kaune 1920, daktaro laipsnį gavo Sveicarijos Friburge, tarp 1925 ir 42 buvo Vilkaviškio vyskupo kancleris dvasinio tribunolo

teisėjas, karo kapelionas. Tremtyje lietuvių sielovadoje dirbo Straubingo ir Landshuto apylinkėse, 1949-54 Škotijoje dirbo pastoracijos darbu ir redagavo "Išvių draugą". Iš ten parvykęs 1954-62 buvo Vasario 16 gimnazijos direktorius.

Lenkijos kardinolas Wysynskis rugpiūčio 28 Censtachovoje kaltino komunistų partiją, kad ji iškreipė popiežiaus Jono XXIII etikiškos mintis.

Pietų Afrika, spėjama, J. Tautų sesijoje nedalyvaus ar gali visai pasitraukti iš J. Tautų.

Lordai virsta Misteriais

Anglijoje priimtas įstatymas, kad lordas gali atsisakyti savo titulo, vadintis tik "misteriais". Tada jis atsisako ir teisės būti "lordų rūmuose" — senate.

PASTO DĖŽĖ NR. 100

New Yorke veikia nuo 1961 metų pašto dėžė 100, į kurią piliečiai gali siūsti pranešimus dėl nusikaltimų. Per 1961-62 metus į dėžę suplaukė 50,000 laišku. Pagal tuos laiškus buvo padaryta daugiau kaip 5,000 areštų dėl narkotikų, prostitucijos, azartinių žaidimų. Pagal vieną anoniminių pranešimą buvo susektas nusikaltimas, dėl kurio sumta 104 asmens.

Raudonasis Kryžius šį sekmdienį švenčia 100 metų sukaktį. Jam steigti iniciatyvą ėmėsi keturi šveicariai, sudarę "Tarpautinį raudonojo kryžiaus komitetą".

Karas dėl Azijos eina New Yorke ir Washingtono

Kaltinimai dėl persekiojimo:

Spauda, televizija ir radijas nuolat kalba apie "tikėjimo persekiojimą" Pietų Vietname. Pagal tas kalbas atrodo:

Persekiojotais — katalikas prezidentas Diem ir "katalikus proteguojanti" Pietų Vietnamo vyriausybė.

Persekiojamieji — budistai, kurie "sudaro 70 procentų visų gyventojų."

Persekiojamųjų užtarėjai — Times, Washington Post ir kt., grupės profesorių, protestantų dvasininkų, rabinų ir kitais titulais prisidengusių Amerikos intelektualų, kurie skelbia viešus protestus prieš persekiojimą, juos spausdina brangiai apmokamos Times reklamos vietoje, rašo peticijas prezidentui Kennedy.

Užtarėjų reikalavimai — Amerikos vyriausybė turi nutraukti savo paramą prezidentui Diem ir net nesikišti į Azijos vidaus reikalus.

Kaltinimai, žiūrėti iš kitos pusės:

Atsivertę ir kita istorijos pusė. Tie, kurie tiesiogiai P. Vietnamo santykius pažino ar kitaip ištyrė, padėję kitaip nuvaizdavo. Tokių teko pastebėti keletą — ketvertą pareiškimų Tėvo Patrick O'Connor, kuris yra NCWC korespondentas P. Vietnamo sostinėje Saigone; laišką Harold F. Ericksono, kuris 4 mėnesius P. Vietname dirbo privatiniam institute, padariusiam sutartį su JAV-bių armijos daliniu karinėmis operacijoms stebėti, tirti vertinti. Teko pastebėti trejetą pranešimų Marguerite Higgins, kuri yra H. Tribune štabo narys ir specialiai išvyko į P. Vietnamą padėti vietoje stebėti. Dar ir ketvirtas — tai laiškas Arthur G. McDowell, analizavusio P. Vietnamo įvykius ir juos gretinusio su Lenino taktikos mokslu. Pirmųjų trijų pranešimai vienas kitą papildė ir yra priešingi lig šiol populiarintai propagandai apie "tikėjimo persekiojimą". Ketvirtasis paliečia, kas yra tie užtarėjai. Visi keturi į propagandos bendrybės atsako konkrečiais faktais.

Pasekant vienus ar kitus pasisakymus, kiek "tikėjimo persekiojimas" paremtas faktais:

Jėgos, kurios pastūmėjo Kiniją ir Kubą į komunistų glėbį, dabar aistringai stumia Pietų Vietnamą, prisidengusios ti kėjimo laisvės gynimu, nors ši kaukė jau nuimta.

Ericksonas laiškė New Yorko protestantų dvasininkui Donald S. Harringtonui dėl jo organizuoto protesto, kuriame skelbiami budistų reikalavimai, pirmiausia nurodė, kad "budistai" nereiškia budistų. Visą akciją Saigone prieš Diem vyriausybę varo "Bendrinė budistų sąjunga" (General Association of Buddhists), kaip tai pastebėjo ir kiti du pranešėjai. Ta sąjunga tėra tik viena iš budistų grupių, viena iš organizacijų. Ji nereiškia kitų budistų valios.

Antra, Harringtonas buvo minėjęs, kad budistų sąjungos pirmas reikalavimas yra teisė viešai vartoti budistų vėliavą. Ericksonas: tokios budistų vėliavos iš viso nėra, tėra tik tos sąjungos vėliava. Nuo 1957 veikia vyriausybės įsakymas tevirtoti viešai tik valstybinę vėliavą. Įsakymas — sako Ericksonas — pirmiausia buvo palietęs kaip tik katalikus, kurie per šventę buvo iškėlę popiežiaus vėliavą. Bet įsakytį ją nuimti jie įsakymo paklausė ir triukšmo dėl to nekėlė.

Kitas budistų reikalavimas — tikėjimą išpažinti. Ericksonas: Vyriausybė ne tik to nekliaudo, bet Diem valdymo metu buvo pastatyta ketvirtis visų dabar esančių pagodų, kitas ketvirtadalis buvo atremontuotas, o vyriausybė davė tam reikalui 125, 000 dol.

Trečias kaltinimas — Diem skiria į atsakingas vietas tik katalikus, diskriminuodamas budistus. Ericksonas: iš 19 generolų katalikų yra tik 3; viceprezidentas ir daugumas vyriausybės narių yra nekatalikai. Patrick O'Connor pastebėjo: tarp susektų ir patrauktų į teismą sąmokslininkų prieš Diem iš 80 asmenų buvo 6 katalikai iš jų vienas karininkas katalikas nubaustas 10 metų, kitas civilis atalikas 6 metams. Paskutiniu metu dar ir Times pranešė, kad universiteto rektorius katalikų kunigas vyriausybės atleistas. Taip sulikviduotas tas katalikų "protegavimo" burbulas.

M. Higgins informavo apie Diem pastangas likviduoti kivičrą su budistų sąjungos, vadais. Buvo susitarta ir sutartis pasirašyta birželio 16. Budistų sąjungos nariai betgi rengė ir toliau demonstracijas prieš vyriausybę. "Mes nepasitikime Diem", pareiškė vienas iš vadičrų. Bet jis negalėjo nurodyti nieko konkrečiai, kuo Diem būtų sulaužęs susitarimą. Prieš kelias dienas Diem pasiūlė sudaryti bendrą vyriausybės ir budistų sąjungos komisiją, kuri kilusius kivičrūs iširtų dalyvaujant užsienio korespondentams ir stebėtojams. Budistai atsisakė.

Pagal M. Higgins informaciją, kivičras eina Saigone, sostinėje. Jo visai nejausti provincijoje. Kivičras nieko bendro neturi su religijos persekiojimu. Ir tos provincijos, kurias Diem valdė prieš tapdamas prezidentu, atsiliepa apie Diem kaip apie tolerantišią visom religijom valdytoją. Tokias informacijas pateikė Higgins, pridėdamas, kad užsienio spauda informacijas apie tikėjimo persekiojimą sėmėsi daugiausia iš propagandos biuletenių, kuriuos gamina budistų sąjungos štabas pačiame Saigone.

VIETNAMO prezidentas Diem

Kokia Vietnamo katalikų pažiūra: Tėvas O'Connor rašė: Daugelis Vietnamo geriausių katalikų jaučia, kad budistų agitatoriai yra neteisūs, tvirtindami apie religinius persekiojimus. Taip pat jaučia, kad prezidentas Diem nevisai teišus, nesimėš laiku reakcijos dėl savo policijos, kuri parodė per daug žiaurumo ir per mažai takto.

M. Higgins pasikalbėjime su Diem patyrė, kad jis ir dabar pasisako už susipratimą su budistų sąjungos vadais ir jo nuomonė atsiriboja nuo jo svainės Ngo Diem Nhu pareiškimo per Amerikos televiziją, kuriamė ji reikalavo daugiau griežtumo prieš budistų agitatorius. Taigi mitas apie tikėjimo persekiojimą Vietname subliūško. Tie, kurie kalbėjo apie "tikėjimo persekiojimą", siekė ne religinės laisvės, bet politinių tikslų. Tada nukypsta akys į tuos, kurie Amerikoje taip uoliai kovojo dėl "tikėjimo laisvės" Vietname, reikalaudami, kad Amerika nutrauktų Vietnamui paramą.

(bus daugiau)

LIETUVIŠKAS CHRUSČIOVAS APIE SKAUDAMAS VIETAS

LIETUVOJE

Vilniuje liepos 9-10 partijos centro komitete kaip paprastai partijos sekretorius A. Sniečkus pranešinėjo apie partijos laimėjimus ir skaudamąsias vietas. Tarp skaudamųjų vietų jam yra lietuvių laisvajame pasaulyje ir jų atsiliepiamai apie rusų bei komunistų darbus Lietuvoje. Vadinamus "lietuviškus buržuazinius nacionalistus užsienioje" jis minėjęs, kalbėdamas apie dabar Lietuvoje populiarius teismus. Esą "buržuaziniai nacionalistai" šaukia "dėl mūsų ryžtingos kovos prieš valdžius, spekuliantus, visuomeninės nuosavybės grobstytojus". Sniečkus mano: "Savo dejavimais jie išsiduoda ir dar kartą patvirtina, kad smūgis kapitalizmo atgyvenom žmonių pergyvenimuose tai tiesus smūgis visai buržuazinei ideologijai". Taip kalba Sniečkus, o laisvajame pasaulyje lietuvių galvoja, kad toki teismai yra ne kas kita kaip

tiesus smūgis sovietinei socialinei sentvarkai ir sovietinei moralei, kurios prie to žmones privėdė.

Dar daugiau ir gausiau pasikartodamas, Sniečkus kalbėjo apie "kovą su buržuaziniu nacionalizmu". Aiškino, kad "kovoje su buržuazinėm nacionalistinėm atgyvenom svarbią rolę suvaidino pereitais metais teismai nacionalistiniam budeliams ir žmogžudžiams...

Sie teismai parodė tikrą buržuazinių nacionalistų veidą, nuplėšė jų netikrą kaukę". Tuo pareiškimu Sniečkus patvirtino, kad sovietiniam teisingumui nutraukta tikra kaukė, būtent, kad teismai buvo skirti ne teisingumui vykdyti, bet "kovai su buržuaziniu nacionalizmu". Negalėdami žmonių įtikinti, griebėsi Stalino išmėgintos priemonės — šaudyti. Taip jie ir buvo Vakaruose suprasti. Taip dabar patvirtino Sniečkus.

(nuakelta iš 4 psl.)

GARBĖ IR DUOBĖ

Mezgiau aš ryšį su tėvyne. Dingau Sovietų sąslavyne. Bet jūs neverkit prie duobės. Nepavydėkit man garbės.

Ėjau už tautą aš į kovą — Kritau už Bimbą ir Chruščiova.

Nė velnias taip nesugebės. Nepavydėkit man garbės

Balyš Pavabalyš

SPAUDA

Kom. agentas buvo infiltravęs Alte

Albinas Morkus jau buvo minėtas spaudoje dėl savo knygelės "Baltasis namelis", kuri buvo išleista Lietuvoje ir kurioje jis tyčiojosi iš Alto pirmininko, sekretoriaus ir kt. Dabar daugiau naujienų paskelbta ir apie patį autorių.

Laisvės naujienos:

Laisvė rugpiūčio 16 rašė, kad į redakciją liepos 12 atėjęs jaunasis vyras ir prisistatė: Albinas Morkus-Markevičius. Pasiūlydamas paaiškėjo, kad jis rugpiūčio 14 išvyko į Montrealį; ten sėdį Lenkijos laivą "Batory" ir keliaus į Leningradą, o iš ten lėktuvu į Vilnių.

Kas gi jis? — klausia Laisvė ir paaiškina: "A. Morkus-Markevičius į JAV atvyko su kitais dipukais iš vakarų Vokietijos tuojau po karo. Kaip gabų pralaviną jauną vyrą, greitį pasigavo 'veiksniai' ir ryžosi padaryti 'vaduotoju'". Esą Amerikos Lietuvių Taryba "pasamdė A. Morkū P. Grigaičio asistentu! A. Morkus dalyvavo jų posėdžiuose, rašė protokolus ir kitus svarbius 'konfidencialius' darbus atlikinėdavo".

Laisvės redakcijoje Morkus žadėjosi parašyti apie savo patyrimus Alto veikloje. "Neužil-

go išeis mano knyga apie visas 'veiksnių' politines šelmystes. O jų tiek daug!" Morkus sakė metęs darbą Alte ir ėmęs bendradarbiauti Vilnyje įvairiais slapyvardžiais (Vilmis ir atsisveikino, kaip paskiau rašė Naujienos, tik su slapyvardžiu Narimantu-Noragu). Dabar jis grįžtas į Lietuvą, nes "čia moraliai man trošku".

Kas Morkū ėia taip "troškina", aiškėja jau iš kito naujienų šaltinio.

Naujienų naujienos:

Naujienos rugpiūčio 21 informavo, kad Morkus Vilnies žmonėm aiškines vyksta į Lietuvą tik laikinai, tik porai mėnesių. O iš tikrųjų: "Morkus dangstėsi ir melavo, bijodamas, kad neiškiltų viešumon faktas, jog išvažiuoti iš Amerikos jisai yra priverstas dėl susidėjimo su komunistais..." Naujienų tvirtinimu, norėdamas išvengti bausmės kalėjime ir iš kalėjimo būti deportuotas, "Morkus pasisiūlė ir pasirašė priedadą pats išvažiuoti savo lėšomis. Federalinė vyriausybė sutiko". Tada jį FBI agentas išlydėjo į Kanadą, kur laukė Batoro laivas.

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų istaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname visas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite/skambinkite daugiausia patyrušiam kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. Circle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corporation

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by Vneshposiltorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausį skyrų:

- NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Street DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Pleasant Street LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3222 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TU 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. GR 4-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TU 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Frankin Av., Tel. 2338030, 2460215
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave. GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LU 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MO 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868

SIŪSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM

atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuvėse

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai. Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street. Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užkite ir įstikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1180

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientam. Prašome užėiti ir pasitūreiti!

CRANE SAVINGS & Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.
47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083
Nemokamai vieta automobiliams

4 1/2% ON INVESTMENT ACCOUNTS

Mokame nuo 1962 metų vasario 1 dienos Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį. Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d. Prašome aplankyti naują mūsų namą. VALANDOS: Pirmd. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakaro; Antrd. ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadieniais 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

AUDIENCIJA pas popiežių rugpiūčio 14. Publikos viduryje (prie vienuolio) sėdi dr. P. Vileišis iš Waterbury, Conn., ir prel. V. Mincevičius iš Romos.

Dalyvaukime

PASAUL. LIETUVIŲ DIENOSE ir PLB SEIME

TORONTE, KANADOJE

rugpiūčio 30 - rugsėjo 1

LITERATŪROS VAKARAS IR PIANO REČITALIS

Dalyvauja rašytojai: Alė Rūta, K. Graudienė, V. Alantas, K. Braūnas, J. Jankus ir pianistas A. Kuprevičius.

KONCERTAS IR AKADEMIJA

Dalyvauja solistai: St. Baras, A. Stempuzienė, V. Verikaitis, L. Sukytė, smuikininkas Iz. Vasiliūnas ir Toronto "Varpo" bei Hamiltono Aušros Vartų parapijos choral.

Meno paroda. Du tūkstantiniai pobūviai. Spaudos paroda. Seimo posėdžiai

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.
GLenmore 5-7281

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANĄ DARBININKA ir LIETUVIŲ ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

PRENUMERATOS KAINA Subscription per year \$7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS

Straišnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nužiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pasaulio lietuvių seimas

Pasaulio Liet. Bendruomenės atstovai renkasi į antrąjį seimą Toronte, Kanadoje, rugpjūčio 30 — rugsėjo 1. Pirmasis seimas įvyko prieš penkerius metus New Yorke. Malonu sveikinti ir linkėti sėkmės antrajam suvažiavimui. Ne dažnai turime didesnę suvažiavimų, kada visi pasijutame kaip vienas asmuo. Asmeniškai bei kitokie skirtumai užleidžia vietą bendriam mūsų tautos reikalui.

Svetur atsidūrę lietuviai nesudaro tokios bendruomenės, kuri skirtųsi iš visos tautos. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra integrali lietuvių tautos dalis, nors geležinės sienos ir atskirta nuo jos kamieno. Prievarštinis išskyrimas nekuria visai naujos tautinės bendruomenės. Užtat negalima teigti, kad ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė atsirado tiksliai su jos konstitucija, priimta 1946 Vokietijoje, Hanau stovykloje, arba su Lietuvių Charta, paskelbta trejais metais vėliau.

Teko dalyvauti Hanau suvažiavime. Gerai žinau, kad ten nebuvo kuriama kokia nauja lietuvių organizacija. Nauja padėtis, palikus savo gimtąjį kraštą, sudarė naujų uždavinių, kurie tame suvažiavime buvo išskirti, tačiau ryšys su savo tauta liko koks buvęs — nemainus, prigimtinis. Suvažiavime tebuvo ieškota konkrečių organizacinių priemonių, kaip geriau tuos uždavinius įvykdyti; išlaikyti lietuvių bei įsijungti kovon už Lietuvos išlaisvinimą.

Lietuvių Charta, kurią Vyt. Vaitiekūnas yra pavadinęs "lietuvių sąžinės kodeksu", įpareigoja likti "lietuviu visur ir visada". Lietuviu visada liekama savo kilme, savo tau-

tine individualybe, bet išliekama tikta sąmoningu tautiniu apsisprendimu. Pirmas pagrindas yra prigimties, antrasis — kultūros. Svetur jis yra daug reikšmingesnis už pirmąjį. Prigimtis nėra dar toks slenkstis, per kurį negalima būtų perkentį ir kitą tautą ir ja susilieti. Tai vadiname nutautimu. Nutautėliai susidaro jau kitoki "sąžinės kodeksą" ir pagal jį teisinasi iš moralinės pareigos laikytis savo tėvų palikimo ir savo tautos.

Lietuvių Bendruomenė siekia, kad prigimtinis ir kultūrinis tautiškumo pagrindas jungtųsi ir tuo būdu, kaip sakoma konstitucijoje, padėtų "išlaikyti sveiką, pajėgią tremty esančią lietuvių tautos dalį". Kai pabrėžtas toks uždavinys, tai jaučiamas ir pavojus: gryną lietuvišką prigimtį atiešti svetimu krauju, o tautinę savo kultūrą — svetima dvasia. Jei tai įvyktų, nors ir per ilgesnį laiką, lietuvių tautos dalis būtų prarasta. Laisvame pasaulyje ji nėra didelė nei sukaupta vienoje vietoje, kad įstengtų ilgiau atlaikyti tą dvejopą žalinę injekciją.

Normaliom sąlygom išsiviečių likimu susirūpina gimtasis kraštas. Iš jo ateina pasipiktis, naujos pajėgos. Mes esame palikti savo pačių pastangom ir likimui. Dar prasčiau: okupanto ir jo talkininkų esame puolami ir skaldomi, kad pabirtume į neorganizuotą masę ir kad liautųsi mūsų kova už savo tautos išlaisvinimą. Užtat visi ir visomis pajėgomis turėtume laikytis Lietuvių Bendruomenės, kad būtume vieningi, stiprūs ir veržlūs kovoje už Lietuvos išlaisvinimą ir liktume ištikimi savo tautai.

Esame tikri, jog rytoj seks prisikėlimas

Popiežių pastangos padėti kenčiančiai Bažnyčiai

Dabartinis popiežius Paulius VI pirmoje savo programinėje kalboje yra gana kietai išsireiškęs apie tikinčiųjų už geležinės uždangos padėtį:

"Ypačingū būdu mes esame susijungę su mūsų broliais tose srityse, kuriose Bažnyčia yra sutrukdyta atlikti savo pareigas bei teises. Jie ten labiausiai yra priartėję prie Kristaus kryžiaus kaip jo aktyvūs dalyviai, tačiau mes esame tikri, jog rytoj seks prisikėlimas."

Nepaisant to, Rusijos, Lenkijos, Čekoslovakijos bei Jugoslavijos valdovai, telegramomis yra naująjį popiežių pasveikine. Tai jau šis tas naujo. Popiežiaus atsakymas Lenkijos prezidentui buvo jau labai asmeniškai pobūdžio. Esą Sv. Tėvas "turis senus ir mielus atsiminimus apie Lenkiją... linkėjimai mieliai priimami... ir Jis maldauja Lenkijai iš visos širdies dangiškosios glo-

bos". Popiežius aišku, žinojo, jog tos padėkos gavėjas yra ateistas (ar bent tokiu turėtų būti). Po tokiu meilingu popiežiaus išsireiškimu ne vien tik slypi asmeniškai atsiminimai prieš 40 metų veiklos Varšuvos nunciatūroj, bet kai kas ir daugiau.

Varšuvos kardinolas Wyszynskis tuoj po popiežiaus vainikavimo buvo priimtas privačioje audiencijoje, o grįždamas iš Romos sustojo pas Vienos kard. Koenig, kurs, kaip žinoma, prie Jono XXIII buvo tarpininkas tarp Vatikano ir komunistu. Minimas kardinolas seniai yra pareiškęs, jog reikia manyti, kad naujasis popiežius darys daug pastangų tikintiesiems už geležinės uždangos palengvinti jų būdį.

Lenkijos ateistinė valdžia pirmoji nori sutvarkyti santykius su Bažnyčia, nes ji mato, jog nėra kitos tokios Europoje

valstybės, kuri taip tampriai būtų suaugusi su Katalikų Bažnyčia, jos tikėjimu bei papročiais kaip Lenkija. Tai liudija labai gausus stebuklingų vietovių lankymas, didingos procesijos, perpildytos bažnyčios.

Lenkijoj vyskupijos dar kaniškai tebetvarkomos, todėl komunistinė valdžia leidžia jauniems kiek tikybos pamokyti bei šiek tiek religinės spaudos. To viso nėra Lietuvoje, Čekijoje, Vengrijoje ir kt. Jeigu Gomulka, bėdos verčiamam, pavyktų kokius nors santykius užmegzti su Vatikanu, tai gal būtų pirmoji kregždė santykiams tarp Vatikano ir Kremliaus, Vakarų bei Rytų.

Siandien ne vienas linkęs pastarųjų popiežių naująjį krypti pavadinti kaip palinkimą į koegzistenciją. Esą tai bolševikų manevravimas Vakarams įveikti. Tai per daug paviršutinis pozvilgis į rimtus reikalus. Rei-

kia atsiminti, jog Bažnyčia, jeigu ko imasi, tai remiasi šimtmečių patirtimi ir gerai suprasdama dabartį. Ir dabartinis popiežius Paulius VI remiasi geru pasaulio dabartinės padėties supratimu, iš širdies trokšdamas kiek nors padėti prispaustiems tikintiesiems komunistų valdomuose kraštuose.

Austrų katalikų savaitraščio "Furche" žiniomis, dar 1945-48 Stalinas įvairiais keliais penkis kartus kreipėsi į Vatikaną, atsiklaudamas apie diplomatinių santykių galimybes. Vatikanas į tai visuomet atsakydavęs teigiamai, nors iš sovietų pusės daugiau nieko ir nebuvo daroma. Teigiamai dėl tos pačios priežasties, kad padėtų kryžiuojamai Bažnyčiai už geležinės uždangos. Popiežiai žino, kad ideologiniai sąjūdžiai, nors ir kaip būtų stiprus, laiko tekmeje keičiasi.

Karlo Markso idėja, nors ir klaidinga, plačiai išplito ir dar tebesilaiko, bet jos "skaisti saulė" temsta. Jau dabar Rusijoje galima pastebėti pakitimų ir permairių nors tebesiremia filosofiniu materializmu, kurio privalo laikytis visi profesoriai ir mokytojai. Tačiau ir čia, anot prof. dr. Winterio (Ost-Institut direktoriaus) gamtos

WYSZYNSKI, Lenkijos kardinolas.

moksluose grynai dialektinė materialistinė ideologija griūna. Paimkime tik reliatyvybės teoriją, prieš kurią bolševikai visu smarkumu kovojo ir vadino kapitalistų prasimanymu-propaganda. Nuo 1955 metų ji komunistų priimta ir laikoma mokslinė teorija. Komunistai aiškiai pamatė, jog mokslas ir ideologija kartais svarbiuose punktuose prieštarauja. Minimas profesorius reiškia mintį, jog intelektualinėje srityje Vakarai galėtų dar daugiau griauti "sovietinio mokslo" stabų, bet tų progų tarptautiniuose mokslininkų suvažiavimuose neišnaudoja, kiek galėtų. M. Pls.

PAULIUS AR POVILAS?

Naujasis popiežius nevienodai lietuvių spaudoje vadinamas. Vieni rašo Paulius VI, o kiti — Povilas VI. Kas geriau? Prof. dr. Antanas Salys, mūsų žymus kalbininkas, kuris dabar profesoriauja Pennsylvanijos universitete Philadelphijoje, tą klausimą paliečia Lietuvių Enciklopedijoje (XXIII, 365-368).

Prof. A. Salys nurodo, kad Povilas senųjų lietuvių nugaras iš slavų dar XIII amžiaus pirmoje pusėje. Taigi labai senas skolinys, bet slaviško pamušalo. "Galvojama, kam, girdi, vartoti slaviško kilimo lytį, kad galima imti stačiai lotynišką... Tačiau Paulius nėra naujenybė, kokio puristo pramanyta lytis".

Mūsų kalbininkas rašo, kad jau 1216 metais Romoje buvo pakrikštytas prūsų didikas Sur-

vabūnas Pauliaus vardu (Paulus Prutenus). Tuo vardu žinoma pora prūsų žvalgų iš XIV amž. Kybartuose 1561 minimas krikštavardis Paule ar Paulia (orig. Pawlia). Bapty inventoriuje 1571 įrašytas Paulius Rimvydaitis. To paties šimtmečio pradžios Martynas Mažvydas savo raštuose vartoja Povilą ir Paulių.

Kaip matome, šis vardas "Lietuvon atėjo dviem keliais, pirma iš Rytų per slavus, o kiek vėliau iš Vakarų per vokiečius". Abu seni. Nusikratant slaviško Povilo, nereikia, nors naujo išrasti, o tik imti senąjį Paulių, kuriam atitinka romėnų Paulus (mažas, nežymus), anglų, prancūzų, vokiečių — Paul, italų — Paolo.

Taigi dabartinis popiežius vadinamas Paulium VI nes ir lotyniškai jis pasirašo Paulus VI.

LENKAI maldininkai Marijos šventovėje Čenstachavoje.

IVANO PIRŠLYBOS

RUSIJA IR ANGLIJA XVI AMŽIUIJE

S. SUZIEDĖLIS

TOLIMI svečiai, anglai, buvo pakviesti į Kremliaus pilį, kur juos priėmė caras Jonas IV Ziaurusis, apsuptas šimtinių išsipusėsių tarybininkų, tarnų ir saugų. Visų drabužiai tvyskėjo auksu.

Caras sėdėjo salės gale, pakilame sosto, lyg kokiam altoriuje, su diadema ant galvos ir skeptru rankoje. Prie sosto stovėjo vyriausieji tarėjai ir saugai; salės šonuose ir gale sėdėjo caro taryba.

Prie sosto iš salės vidurio reikėjo eiti laiptais į pakopą. Chanceloras užžengė ir įdavė Anglijos karaliaus Edvardo VI laišką.

Edvardas VI, išleisdamas ekspediciją, rašė laišką "visiems karaliau, kunigaikščiam, valdo-

vam, teisėjams ir gubernatoriams bei visiem asmenim, kurie turi valdžios pasaulyje". Nė vieno nesuminėjo vardu, nes nebuvo žinoma, į kokį kraštą laivai pateks ir ką ten ras. Visiem aiškino, kad jūreivystės pažanga atveria naujas galimybes tautom arčiau susipažinti, užmegzti ryšius, išplėsti prekybą. Tokie mainai, aiškino karalius, "seka iš dieviškos tvarkos žemėje. Dangaus ir žemės Viešpats gausiai žmones aprūpino gėrybėmis, bet tokiu būdu, kad viename krašte ne visada randama, kas reikalinga, idant žmonės būtų vieni kitų reikalingi, ieškotų tarpusavio ryšio: kiekvienas rūpintųsi visais ir visi — kiekvienu".

Šių išmintingų žodžių neaplenktų nė mūsų laikai, kai prekyba pasaulyje yra nepalyginti plačiau išplitusi, bet dar toli nuo tokios dieviškos tvarkos žemėje, kad vienas kraštas sa-

vo gėrybėmis laisvai dalytųsi su kitu, kad kiekvienas rūpintųsi visais ir visi — kiekvienu, lyg viena Dievo vaikų šeima. Šis idealas žmonių jaučiamas ir visais amžiais siekiamas, bet tokiom priemonėm, kad vienas kraštas norėtų padaryti sau priklausomą kitą, pasiremdamas jėga arba savo krašto gėrybėmis. Kalbama apie prekybą, bet neišleidžiama iš akių politika, kuri uždangstoma gražiais žodžiais.

Carui patiko Anglijos karaliaus laiškas, pasiūles dalytis, kuo kas turi. Kodėl ne? Abiem nauda. Tolimų svečių išsiklausinėjo, kaip jie atkeliavo, kokio "žvaigždė" juos vedė, kas gero Anglijoje, kaip laikosi Edvardas VI. Chanceloras negalėjo sakyti: mirtinai serga džiova. Karaliai visada laikosi "gerai". Ir jeigu tai sakė, nežinia, ar pataikė, nes Edvardo VI "dieviškos tvarkos" žemėje jau nebuvo. Jis mirė 1553 liepos 4 — aštuntąją savaitę, kai laivai buvo išplaukę iš Deptfordo uosto prie Londono. Buvo jau praėję aštuoni mėnesiai, bet žinia apie Anglijos karaliaus mirtį nepasiekė nei anglų jūrininkų nei Maskvos. Iš to galima spręsti, kad Vakarų Europos ryšiai su Rusija buvo labai silpni.

Po priėmimo sosto salėje svečiai pakviesti vaišių. Visi suėjo į auksinę salę (golden court) ir ten laukė caro. Jonas Ziauru-

sis pasirodė naujam sidabriam rūbe su lengvesniu vainiku ant galvos. Atsisėdo pakilioje kėdėje prieš svečius. Žegnojosi, laimino duoną ir dalino tardamas: "Maskvos didysis kunigaikštis ir visos Rusijos caras Jonas Bazilevičius (-Vosylius sūnus) teikia tau šią duoną". Panašiai buvo dalijamos vyno taurės. Kepta gulbė atnešta auksiniame padėkle. Čia pat ji buvo piaustoma ir smeigstoma aštriais iešmais. Ant stalų degė žvakės.

Anglų jūrininkus išleisdamas, caras davė nuvežti laišką Anglijos karaliui Edvardui VI.

Nežinia, kas būtų galėjęs jį perduoti kitame pasaulyje... Laiške Jonas Ziaurusis rašė, kad sutinka leisti anglų laivam plaukioti į Dvinos žiotis ir megzti prekybos ryšius. Žadėjo duoti plačių teisių ir savo apsaugą. Originalas buvo rašytas rusiškai, vertimas — olandiškai.

Chanceloro žmonės surinko žinių, kas galima pirkti ir kas parduoti. Jų pranešimu, šiaurėje esama žuvies, banginio taukų ir odų. Vologdos apylinkėse — odų ir kailių, Jaroslavyje — javo. Vakaruose apie Naugarą pardavinėjamos ka-

napės, linai, medus, vaškas, kailiai. Iš kailių svarbiausi yra sabaliai, šermuonėliai, ūdros, lapės. Tom prekėm supirkti parankiausia būtų Vologda, nes ten viskas pusiau pigiau, negu Maskvoje ar D. Naugarde. Atsilyginti galima būtų tomis prekėmis, kurias rusam pristatinėje vokiečiai ir olandai, būtent, Flandrijos ir Olandijos vilnonės medžiagos. Rusai jas gauna per Rygą, Talliną, Narvą, Tartus.

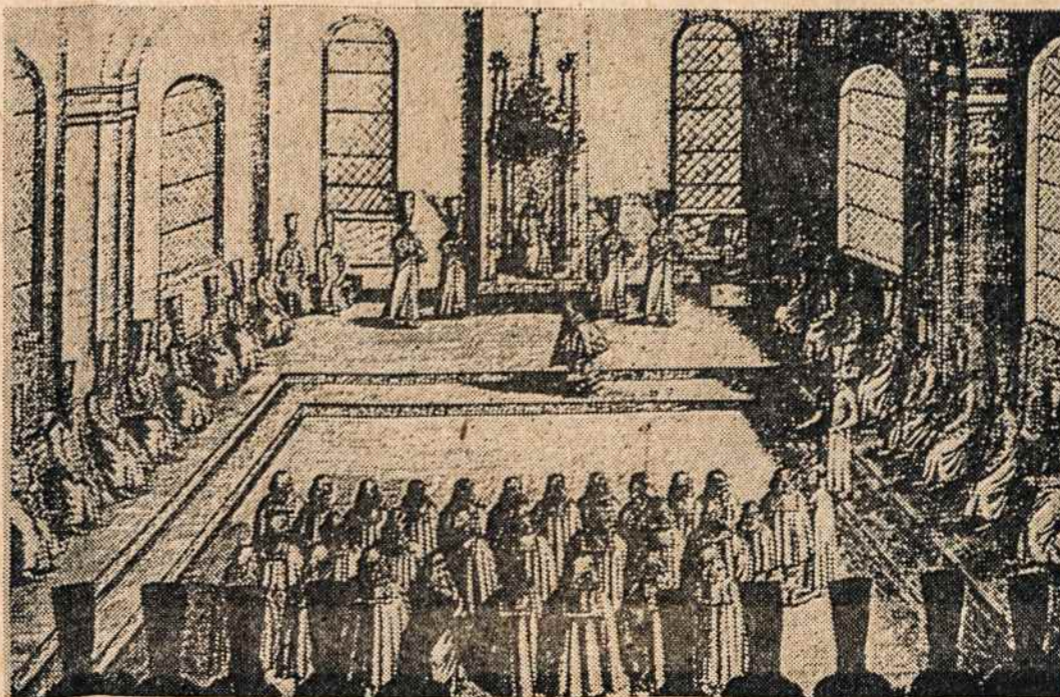
Su tomis informacijomis Chanceloro laivas "Edward Bonaventure" iš Dvinos žiočių pajudėjo 1554 balandžio mėn.,

kai išėjo upės išas. Namu teko plaukti apie porą mėnesių.

Londono buvo didelio džiaugsmo, sulaukus bent vieno laivo. Dar turėta vilties, kad sugrįš ir kiti du laivai su admiralu Willoughby ir 65 žmonėm. Kad jie jau niekada nebeįgrįš, dar nebuvu žinoma.

ANGLIJOS soste sėdėjo karalienė Marija (1553-1558) ir jos vyras Pilypas, kuris užėmė dar Ispanijos sostą ir žinomas Pilypo II vardu (1556-1598). Karalienė Marija, istorijoje vadinama Katalike, tevaldė penkerius metus. Tokį trumpą amžių nusipėjo Jonas Dee (1527-1698), ano meto garsus anglų matematikas-astrologas, padėjęs Chancelorui pasirošti pirmajai kelionei. Žmonės jį laikė burtininku, vadinasi, "nerimtu mokslininku".

Anais laikais, prieš 400 metų, kone visi mokslininkai buvo trupučiuką "nerimti": savo mokslo žinias atnešdavo spėjimais, nepatikimais pasakojimais, pranašavimais. Ir Jonas Dee, grįžęs iš Paryžiaus, kur mokė matematikos bei filosofijos, ir apsigyvenęs prie Londono (Mortlake), daug gelbėjo "Pirklių nuotykininkų" draugijai, savo matematinius tyrinėjimus jungė su astrologija ir heroskopu. Mat ne tik prietaringa liaudis bet ir diduomenė bei karaliaus rūmai geidė "žvaigždžių išminties". (B. d.)

JONAS ZIAURUSIS savo sosto salėje priima užsienio pasiuntinius.

Laimingo gyvenimo vizija

Epinėje ir lyrinėje lietuvių liaudies kūryboje

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje turi neakivaizdinio dėstymo kursą. Lietuvių kalbą, literatūrą ir tautosaką jiems dėsto Domas Velička. Studentai mokosi namie ir rašo jiems skirtus rašinius. Čia spausdinamas vienas toks rašinys iš lietuvių tautosakos. Bus ir daugiau. Norime pasiūlyti ir pagirti tuo būdu besimokančius lituanistikos. Instituto adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago 36, Ill. Rd.

Visų tautų ir visų laikų žmonės niekada nebuvo patenkinti savo būviu, todėl žmonijos tautosakoje laimingo gyvenimo vizija labai ryški. Laimės supratimas, žinoma, keičiasi pagal tautos charakterį ir istoriją.

Lietuvių tautosaka yra plačiai atasta laimės vizija, nes geografinė padėtis ir liūdnas istorinis likimas lietuvių gyvenimą darė ypač sunkų. Simtmečiai ant plūktinės aslos su bėralinės duonos sauja, pakuliniais marškiniiais ir svetimo valdovo bizūnu išugdė lietuvių liaudyje, be visokių ydų, ir dorybių, dar ir lakią fantaziją. Fantazija buvo geriausia užgaita žmogaus draugė. Su jos pagalba mūsų liaudis galėjo nors trumpai valandėlei pamiršti savo vargus.

LIETUVIŲ liaudies epinė kūryba, ypač pasakos, kaip ir kitų tautų, nėra visai savita ir gryna. Daugelio pasakų motyvai yra tarptautiniai, tačiau jų sekimo būdas, jų varijantai ar pagrindinio veikėjo pasirinkimas, tuo pačiu ir laimingo gyvenimo vizija daug kuo skiriasi.

Dažniausios laimės pasireiškimų formos mūsų pasakose yra: a) praturtėjimas, b) reikšmingumas ir c) teisingumo jausmo patenkinimas.

Turtas visada buvo mūsų liaudžiai nepasiekiamas svajonė. Todėl staigus praturtėjimas (žemių, dvarų, aukso, žirgų įsigijimas) tapo laimės matu lietuvių pasakose.

Pasakų turtas dažniausiai įgyjamas burtų keliu arba yra suteikiamas kaip atpildas už žmogaus gerumą, drąsą ar gudrumą. Todėl našlaitėlė už savo gerumą tampa karaliene, o paprastas berniškis, slobiną nukovęs, laimi užkeiktą dvarą.

Tačiau įdomiausias turto įsigijimo priemonės mūsų pasakose yra aitvaras ir paparčio žiedas.

Aitvaras tai materialinės gėrovės simbolis, išsikūnijęs juodame gaidyje, ugniniame žaltyje arba juodame katine. Jis retas ir sunkiai pajungiamas. Tačiau tam žmogui, kuris gud-

NIJOLĖ UZUBALIENĖ

rumu ar burtais sugeba aitvarą įsigyti, aitvaras ištikimai tarnauja, pildydamas visus savininko troškimus.

Aitvaro pajungimui mūsų protėvių fantazija išgalvojo įvairių būdų. Vienas iš populiariausių yra aitvaro perinimas. Tam tikro amžiaus juodas gaidys tam tikram laikui užleidžiamas ant kiaušinio, iš kurio pagaliau išsiperj namų aitvaras. Kitas būdas, pasakose dažnai vartojamas aitvarui įsigyti, yra burtai, atliekami pamačius skrendantį aitvarą. Jeigu žmogaus orientacija greita ir burtai išpildomi be klaidos, skrendantis aitvaras nukrinta jam po kojų aukso maišu.

Aitvarą pamatyti, tuo labiau įsigyti lemta ne visiems: dažniausiai tik gudriesiems ir apsuksiesiems. Tačiau pasitaiko, kad pamotės skriaudžiama naš-

laitė arba sunkiais darbais apkrautas bernas, negalėdamas pabaigti užduoto malimo, užsidegęs švęstą žvakę ir pamato grūdus vemiantį aitvarą, kurį tada nugalabija.

Paparčio žiedas, raktas į visų troškimų išsipildymą, liaudies pasakose turi ypatingą vietą. Nuo seniausių laikų tas augalas dilingo žmogaus fantaziją neišaiškinamomis veisimosi būdais. Liaudis, niekada nepastebėjusi žydinčio paparčio, prisikyrė šiai keistai žolei ypatingas galias.

Mes turime nemažai pasakų ir sakmių apie paparčio žiedą. Paparčio žiedo ieškojimas visada apipintas burtais ir paslaptimis. Būdinga, kad to žiedo ieško ne tik žmonės, bet ir dvasios, raganos, laumės, baidyklės. Visi jo geidžia, visiems jis yra reikalingas.

Trumpas paparčio žydėjimas (tik viena, šv. Jono naktis) su-

dar nepaprastai sunkias radiomų sąlygas. Bet žmogus, kuris burtų pagalba (apibrėžtas ratas su žvake viduryje) ir drąsa (turi nebijoti žiedo tykojančių baidyklų) tą žiedą laimi, yra gausiai atlyginamas turtu, garbe, o svarbiausiai — žinojimu, nes paparčio žiedo pagrindinė savybė yra žinojimo galia.

Staigaus praturtėjimo fantazijai dar priklauso ir "dega pinigai". Jie dažniausiai figūruoja sakmėse, pasirodydami skaisčia lipnsna, kuri keliauja ir mainosi, suklaidindama ieškotoją. Degančių pinigų vietą suradus, lobį laimėti sunku, nes jį saugo įvairios baidyklės, neretai pats velnias.

Turto troškimas liaudies pasakose kartais pasiekia dramatiškos įtampos, kada už materialinę pagalbą žmogus užrašo savo sielą velniui. Dažniausiai pasakos veikėjas nenumato tragiškų šitokios procedūros pasekmių. Tų pasekmių išvengiant paskutinę minutę komplikuota atgaila arba neeiliniu gudrumu.

Socialinė padėtis mūsų liaudžiai taip pat buvo svarbūs laimės matai. Karų nuvargintas, klimingųjų išnaudojamas, vėliau svetimų ponų skriaudžia-

mas žemdirbys svajoto apie nepasiekiamą aukštąjį luomą. Tas svajones jis realizavo pasakoje, kur visų niekinamas kvailutis tampa karaliumi, kaimo bernelis laimi karalaitę kaip žmoną, našlaitė piemenėlė išteka už karaliūno. Tokia nepaprasta laimė yra dingdama tuo, kad vienas nereikšmingas pilkos minios atstovas stebuklingu būdu išsiskiria ir pasidaro herojumi. Šis momentas, be abejonės, duodavo didelį dvasinį pasitenkinimą pasakos klausytojams, sudarydamas ir jiems pasiekiamos gėrovės iliuziją.

Teisingumo patenkinimas turi taip pat labai svarbią vietą lietuvių laimės vizijoje. Gyvenimo realybėje teisybė retai telaimi. "Kieno galia, to ir valia", sako lietuviška patarlė. Todėl nenustabu, kad liaudis tenkino įgimtą teisingumo troškimą pasakomis. Ir taip beabėgius brolius, niekinamus kvailius, skriaudžiamus našlaičius mūsų protėvių fantazija apdovanojo užtarnautu atpildu už jų ištvermę varge, už tvirtą valią ir gerą širdį. Tuo tarpu nedorėliai, šykštuoliai, melagiai ir pamotės raganos būdavo atitinkamai nubaudžiami.

(bus daugiau)

PRELATUS J. TADARAUSKAS

Hamiltono lietuvių parapijos kleboną, kun. dr. Juozą Tadaraušką, už nuopelnus Bažnyčiai dar popiežius Jonas XXIII š.m. kovo 3 pakėlė į prelatus. Iškilmingos įvilktuvės buvo rugpiūčio 14 Hamiltono katedroje. Toronto kardinolas Jokūbas Karolis McGuigan pašventino bažnytinis prelatu rūbus. Į prelatus buvo pakelti aštuoni kunigai.

Įvilktuvių proga prelatas gavo visą eilę sveikinimų. Iš Vatikano sveikino arkiv. Antonio Samore, prisijungdamas velionės popiežiaus Jono XXIII medali. Rugpiūčio 7 aplankė aukštąs Vatikano pareigūnas Msgr. Alberto Giovannetti, atveždamas popiežiaus Pauliaus VI medali. Iš Romos sveikino: kun. dr. Pr. Brazys, tėvų marijonų vicegenerolas, kun. dr. J. Vaišhora, MIC, kun. dr. J. Sakėvičius, MIC, prel. V. Mincevičius, prel. V. Balčiūnas, Kun. A. Jonušas, šv. Kazimiero kolegijos Romoje ekonomas, Vatikano radijo valandėlės vedėjas kun. Dielininkaitis. Sveikino ir Hamiltono klebonai, kunigai, vietos vyskupas, prelatai, gen. vikaras. Iš JAV — vysk. V. Brizgys, inž. A. Rudis, tėvai Jėzuitai, marijonai, pranciskonai, seselės.

Prel. J. Tadarauškas gimė 1913 spalio 3 Vilniuje. Mokslus ėjo Ukmergėje, Pašilėje, mokėsi Kauno Jėzuitų gimnazijoje, 1930 įstojo į Telšių kunigų seminariją, kurią baigė 1937 birželio 6. Vikariavo Ylakiuose, gilino studijas Vytauto Didžio-

PREL. J. TADARAUSKAS

jo universitete Kaune, kur gavo teologijos licenciatą laipsnį. Kapelionavo Klaipėdos gimnazijoje, Mažeikiuose, Vilniaus mergaičių gimnazijoje. Pasiitraukė į vakarus 1944.

Pradžioje, 1944-45 metais, gyveno Švedijoje ir ten redagavo "Spindulių" žurnalą. Atvykęs į Kanadą, įstojo į Otavos universitetą teologijos mokslų gilinti. 1948 gavo daktaro laipsnį. Tais pat metais apsigyveno Hamiltone.

Čia subūrė naujakūrius į Aušros Vartų parapiją, pastatė bažnyčią, parapijos salę, kleboniją, reikėšis visuomeninėje veikloje. Nesvetima jam ir spaudos sritis. Lietuvoje išleido maldaknygę "Motina Gailestingoji" (1942), Kanadoje — kitą maldaknygę "Eik prie Jėzaus" (1947), bendradarbiavo Draugo dienraštyje, Toronte leidžiamuose Tėviškės Žiburiuose, Zvaigždėje ir kitur. H.

LIETUVIŠKAS CHRUSČIOVAS...

(atkelta iš 2 psl.)

Kalbėdamas dar apie kovą su tikėjimu, Sniečkus pasmerkė Telšių laikraštį "Komunistų švyturį", kurio redaktorius yra Vaseris. Sniečkus kaltino, kad laikraštis "suteikė tribūną bažnytininkam, neduodamas jiem reikiamo atkirčio. Gaila, partijos komitetas nepastebėjo šios šurkščios klaidos".

Pasidžiaugdamas rašytojais ir dailininkais, kad jie laikosi partijos linijos, kalbėjo betgi, kad "atskiri rašytojai, ieškodami naujų formų, susižavėjo išsigimusių vakarų menu, užmiršo svarbiausią dalyką — idėjinį turinį, nutolo nuo partiskumo ir liaudiškumo principų". Pirminė konkrečiai tokio pasmerkimo vertė Alekso Baltrūno romaną "Ar tu mane šauki?" Ten esą tik menki žmonės, menki siekimai ir, anot Sniečkaus, "šitas romanas niekur nešaukė... Verta apgailestauti, kad gerų pasakojimų ir

romano apie lietuviškus partizanų autorius sukūrė silpną veiklą idėjinio atžvilgiu". Nors Sniečkus sakė, kad tai nukrypimai atskirų asmenų, bet čia pat jis pabrėžė, kad "tokius idėjinius prasiškimus ir svyravimus tuojau pagauna mūsų pikčiausi priešai — buržuaziniai nacionalistai".

Tuos nusiskundimus ir šauksmus į kovą skaitydama susidarai išpūdį: "buržuaziniams nacionalistams" užčiauptos lūpos, jie bauginami šaudymais, prieš juos įkinkytas visas spaudos, partijos ir Maskvos aparatas; nepaisant tos visos kovos prieš juos dar po dvidešimties metų jie vis tebėra tokia jėga, kad komunizmas laiko ją savo "pikčiausiu priešu". Ko tad būtų verta komunizmo jėga, jei ji atsistotų lygioje kovos plotmėje su anuo "priešu", t.y. be šaudymo, be teismų, be partijos ir valdžios aparato, o svarbiausia be Maskvos paramos ir jos enkavedistų...

AS CIA!

Nuotr. V. Maželis

SVEIKINTINI ATSIMINIMAI

Petro Mačiulio Trys ultimatumai ėjo Darbininko skiltyse. Gal bus įdomi veikalas recenzija amerikiečių "Journal of Central European Affairs" liepos nr. Žurnalą jau 23-čius metus leidžia Colorado universitetas. Recenziją parašė Wisconsin universiteto istorijos prof. Alfred Erich Senn. Jis rašo:

Veikalas svarsto tris Lietuvai (1938-1940 m.) įteiktus ultimatumus. Lenkija 1938 m. privertė užmegsti diplomatinis santykius. Vokietija 1939 m. pareikalavo sugražinti Klaipėdą. Sovietija 1940 m. prispaudė įsileisti rusų kariuomenę ir pertvarkyti vyriausybę. Kiekvienu atveju Lietuva nusileido. Mačiulis mano, kad apstulbimas, kilęs dėl pirmųjų dviejų krizių, paruošęs nuolaidą sovietų ultimatumui, pribaugiam Lietuvos nepriklausomybę. Iki 1940 dešimtmečio vėlyvų laikų vykęs partizaninis karas, esą įrodė, lietuvių ryžtą priešintis.

Autorius yra buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas. Jam, kaip Rytų departamento nariui, asmeniškai teko dalyvauti derybose su lenkais ir rusais. Todėl jo veika-

las ypatingai vertingas kaip atsiminimai. Ypač įstringa jo atpasakojimas išsikalbėjimų Maskvoje 1940 m. birželyje.

Istorinis užnugaris ultimatumams nušviesti ne visur prilygsta asmeniškų atsiminimų aukščiui. Matyti, per daug vien savo atmintimi atsidėjo. Pavyzdžiui atpasakodamas 1920 m. rusų-lenkų karą, autorius neparyškina, kad rusai Vilnių apieplėdo tik savaitė po pergalės ties Varšuva. Ir kitais atvejais Mačiulis ne visu pilnumu įvykius išnagrinėja. Nesumini kai kurių Lietuvos pareigūnų polinkio Vilniaus klausimu ieškoti Maskvos paramos. Mačiulis, rodos, tam nepritarė.

Asmeninių išgyvenimų atpasakojimas reikia sveikinti. Lietuvos tremtiniai permaža rašo, kad išryškintų tikrąjį jų valstybės užsienio politiką. Mačiulis iškelia sunkius sprendimus trijų ultimatumų metu. Jo darbas yra žymus posūkis nuo įprastinių chronologinių išsiliavimų, perpintų karštais, maža ryškiančiais pasisakymais, su kuriais recenzentas paprastai susitinka, tą temą tirdamas.

Vyt. Širvydas

BERNIUKAI vasaros stovykloje Kennebunkport, Maine. Nuotr. B. Kerbellienės.

Vasaros atostogas

praleisti O. ir P. LANIAI maloniai kviečia visus į jų vasarnamį ASBURY PARK, N. J. Jaukūs su privačiais dušais ir kitais patogumais kambariai, netoli pajūrio. Prašome dėl kambarių susitarti iš anksto.

515 4th Avenue, Asbury Park, N. J. • Tel. PR 6-9783

JAU 22 METAI!

WEVD LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VALANDA

ŠEŠTADIENIAIS NUO 5.00 6.00 P.M.

STUKAS

1264 WHITE ST. HILLSIDE, N. J. Waverly 6-3225, AREA CODE 201

KODĖL RUSAI IŠĖMĖ ŠV. KAZIMIERO PAVEIKSLĄ KAMAJUOSE?

DARBININKE pora atvejų buvo rašyta, kaip rusai kovoja su šv. Kazimiero garbinimu Lietuvoje. Uždarinėja bažnyčias, išiminėja paveikslus iš altorių. Iš uždarytų šv. Kazimiero šventovių jo vardo bažnyčia Vilniuje yra vienas pirmųjų barokinių pastatų Lietuvoje, pastatyta 1604-1615. Caro laikais rusai ją buvo atėmę ir paverę cerkve. Dabartiniai rusai atėmė ir paverė savo "soboru" — antireligijiniu muziejumi. Uždarė prie katedros šv. Kazimiero koplyčią, kur buvo jo karstas. (Šventojo karstas perkeltas į Antakalnio šv. Petro ir Povilo bažnyčią). Taip pat buvom nurodę, kad šv. Kazimiero paveikslas išėmė iš Vėžaičių ir Kamajų bažnyčių.

Tuo pačiu metu knygnešių iniciatyva buvo renkamos aukos ir šv. Kazimiero paveikslui Kamajų bažnyčioje. Šv. Kazimiero garbinimas virto aiškiu sąjūdžiu prieš rusus ir carą. Melstasi šv. Kazimiero užtarimo, kad gražintų spaudos laisvę. Aukos rinktos tik iš susipratusių, turtingesnių ūkininkų. Aukotojai dėjo po 5 rublius. Aukojai ne tik patys kamajiškiečiai, bet ir jų kaimynai, pvz. tatuoliškis Umaras, užpalėnas Pajėda, Neniškiai nuo Pa-

nemunėlio ir t.t. Aukų rinkimu ypač pasižymėjo vienas knygnešys, vadinamas Minčių knyginiu, Minčiųū Baltuoju. Iš surinktų aukų Kamajuose buvo įtaisytas naujas šv. Kazimiero paveikslas ir kitokios "brostvos".

Iš Kamajų bažnyčios šv. Kazimiero sąjūdis sklido ir toliau. Apylinkėje buvo statomi šv. Kazimiero kryžiai, meldžiant Dievą, kad liautųsi spaudos draudimas. Kryžiai pastatyti Netiškėse, Kuosiuose, Kremeš-

kėlėse, Bausiškėse, Vaikupėnuose, Gučiūnuose ir kt. Po 1904 metų, atgavus spaudą, kryžiai buvo statomi jau "Jaunimo kryžių" vardu.

Pirmą kartą užkliuvo komunistam šv. Kazimiero paveikslas Kamajuose 1941 metų pavasarį. Tada užsisiautėjo Kremešiškių vietiniai rusai "pasalencai", partiniai ir komjaunuliai. Bet prasidėjo karas su vokiečiais ir paveikslas nesuspėjo išimti. Tą brangų knygnešių palikimą rusai išėmė dabar.

ANKSTI KŪRYBIŠKAI PERDEGĘS AKTORIUS

Al. Vitkauskas — Lietuvos teatro kūrėjas (2)

STASYS PILKA

Rytojaus gan ankstyvu metu, po gedulingų pamaldų ir rimtai paruošto euloginio pamokslu, Kaunui anuomet įprastas juodas katafalkas-sunkvežimis, skleidęs per iškeltą vamzdį perdegusio benzino dūmus, vežė Aleksandro Vitkausko karstą į Vytauto prospektu kapines. Velionies pageidavimas — būti palaidotam šalia motinos — įvykdytas neįtikėtinu būdu: jo paprastas medinis grabas buvo uždėtas ant masyvaus, gal net metalinio, motinos karsto (greta nebuvo kapui vietos). Buvo tarti su velioniu atsiveikimo žodžiais.

Planuota pastatyti antkapį. Deja, neturiu žinios, ar velionies palaikai, panaikinus Vytauto prospektu Kaune kapines, būtų kur kitur perkelti. Svarbiau gal būtų konstatuoti, kad pionierius yra užmirštas, nebe minimas, netgi iš lietuviškos scenos istorijos (nerašytos ir, atrodo, jau nebe parašomos) juodos užmaršties išbrauktas.

Velionis — alkoholizmo aukas. Skurdus gyvenimas, su šeima atsiskyrimo tragedija (žmo-

na — amerikietis su dukterimi išvyko į JAV-es), negalėjimas reikštis aukštesnių polėkių sceniniame darbe ir kitos aplinkybės pagreitino plaučių tuberkuliozę. Ilgesnį laiką buvo praleidęs keliose Lietuvos džiovininkų senatorijose. Kiek sustiprėjęs, vis dirbdavo su scenos mėgėjais, Saulių Sąjungos ir Jaunosios Lietuvos organizacijų ribose. Tasai talkininkavimas ryškiai keldavo saviveiklos lygį, atnešdavo kiek ir uždarbio. Kuone dvidešimtmetį išgyveno ligoninėse, sanatorijose ar įvairių apskrities miestų teatrinių ratelių globojamas.

Kauno Valstybinis Teatras pagerbė A. Vitkauską jo sceninio darbo 30 m. sukakties proga. Jubiliejaus minėjimas atnešė solenizantui kiek stambesnę ligitę, knisimais Lietuvos spaudoje ankstyvesnį darbą, morališkai jį sustiprino.

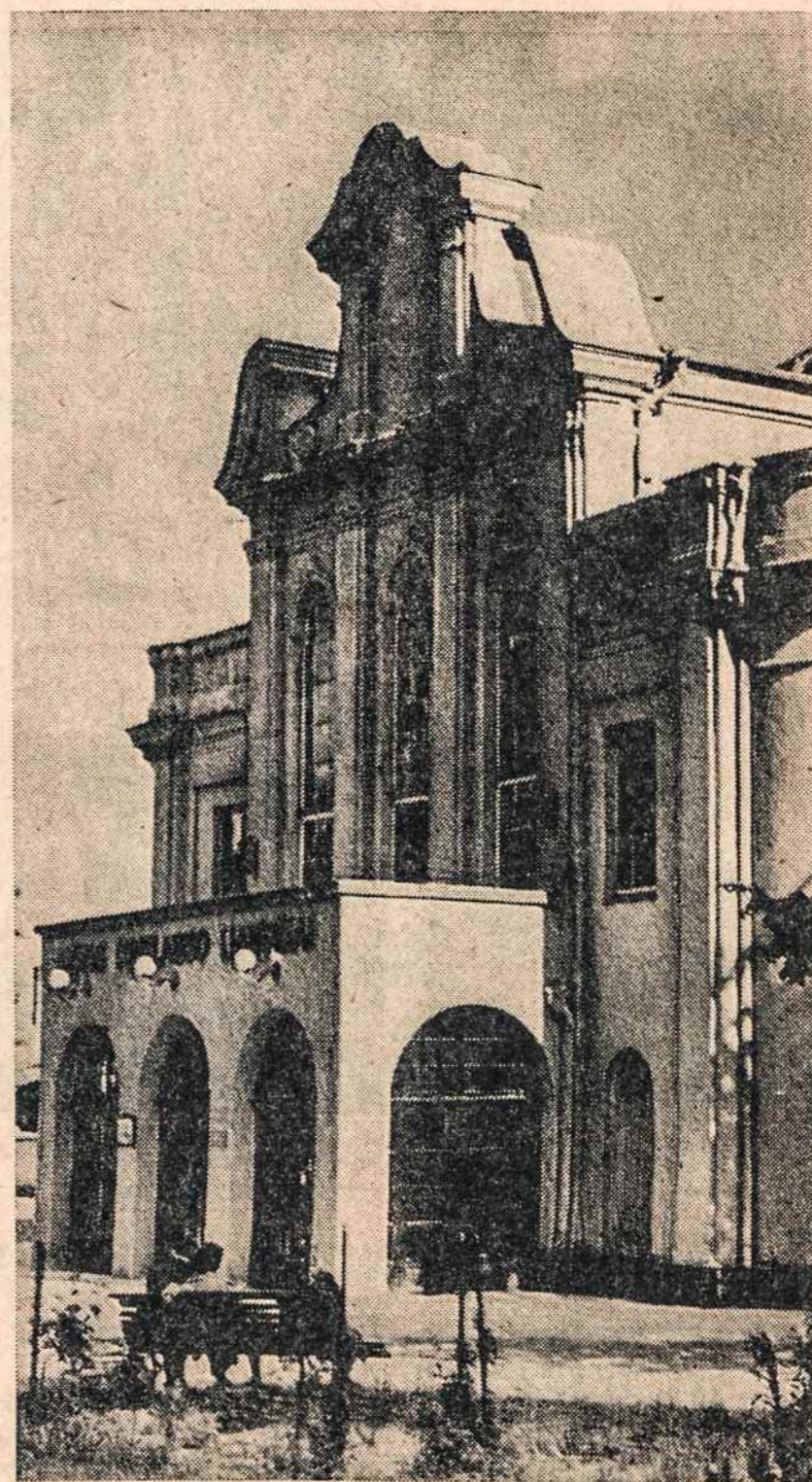
Su A. Vitkausku esu drauge dirbęs Meno Kūrėjų Dr-jos dramos vaidykoje pusę sezono. Nesu nei partneriavęs, nei pažinties užmezgęs. Ryšys susida-

rė, kai ex-officio, kaip dramos trupės seniūnas, tapau įtrauktas į jo sukakčiai ruošti komitetą. Kažkokių sumetimų dėka jisai mane "pamėgo", tą sentimentą net iki mirties rodydamas, net priešmirtinėse valandėse slaugusio gydytojo pasprašęs: "Tegul Pilka neatsisakys priminti apie mane lietuvių visuomenei".

Velionies priešmirtinis pageidavimas savaime įpareigoja. Lietuvoje į buvusį Teatro Muziejų sudėjau Aleksandro Vitkausko paliktą portfelį (dėja, su gan neturtinga dokumentacija). Jo žmona parūpino išrašus iš lietuviškos Amerikoje spaudos, kur buvo apibūdinama ar kaip kitaip paliesta jo JAV-ių kolonijose sceninė nerimastis. Nemenka įniršim ėmiausi rinkti apie Aleksandrą Vitkauską duomenis, prisiminimus: bet tarpų interview keliais, susirašinėjimais, knisimais Lietuvos spaudos užtinkamuose komplektuose ir t.p. Sių tyrinėjimų kiek ilgesnis rašinys tilpo "Aiduose", lietuviškos literatūroje laikotarpiu. Pasirodė ir kiti atsitiktiniai apie velionį rašiniai kitais atvejais.

Kiek tos medžiagos bebūtų, išsamesniam ir rimtesniam biografinio pobūdžio darbiui (bent man!) dar neužtenka! Patyrę biografai teigia, kad panašiam užsimojimui reikia skirti bent dešimtį metų! Neturėdamas ypatingo patyrimo ir tik retais laisvalaikiais prie sumanymo prišokdamas, bandau apie A. Vitkauską medžiagą rinkti ir sisteminti. Mielu noru tais ištekliams su bet kuriuo teatrinės istoriografijos specialistu pasidalinsiu. Numanau, jog istoriografija yra rimta disciplina ir jaučiu pavojus, kuriuos šitai mokslo šakai sudaro diletantų (hiperbolės ar nuvertinimo aistros!) bergždžias entuziazmas.

Pateikęs skaitytojui Aleksandro Vitkausko laidotuvių epizodą, prisipažįstu, jog iš atminimo išnyko jo mirties tiksliai data. To fakto užtiksavimo mūsiškėje periodikoje dar nepavyko užtikti. Lygiai reikėtų atgaivinti ir to šermeninio įvy-

TEATRAS KAUNE.

čio smulkmenas. Tam būtinas susirašinėjimas, patikslinimas, su laidotuvių dalyviais sąlytis. Reikalingos taip pat išlaidos, turi būti išvogtas laikas ir t.p. Šis pasisakymas yra atkirtis bet kam, kas (kilniųjų sentimentų vedamas ar giliau nežvelgdamas) bando istorines studijas skubinti. Užbaigai pabrėžiu: Aleksandras Vitkauskas talentu, pasiruošimu bei praktika yra buvęs vienas iškilniausių Lietuvos scenos aktorių. Gili jo tragedija: labai trumpai meninėje, profesinėje scenoje reiškesi.

Taip pat užsimenu: apie mėgėjų pastangas, apie jų meninio pobūdžio žygius nieks kritikos nerašo — nespausdina, ir tie, dažnai šviesūs ir kultūrai — svarbūs reiškiniai tautinio teatro istorijon net nepatenka ar būna įtraukiami sumetimais, su sceniniu meniu mažai bendro teturinčiais. Siuo atveju Aleksandro Vitkausko (ar kad ir Juozo Vaičkaus) biografams, manau, atsiras nemažai painių vertinimo problemų. Ir taip pat galvosūkiu, į lygią plotmę rikiuojant beveik nesuderinamus dalykus.

Aleksandras Vitkauskas laukia išsamesnės Enciklopedijoje skilties. Kad italų teatrinėje enciklopedijoje jo vardas probėgsmis paminėtas, manysčiau, dar

nepakanka. Spontanus kultūrinėje prieblandoje pasiryžimas ir idealistinis užmojis bei jo veiksniai yra verti dėmesio ir išskėlimo. Jaunesnių kartų teatrologai ar sceninės kultūros istorikai Aleksandro Vitkausko asmenybėje tikrai ras įkvėpimo ir sugaištų mėnesių pateisinimą.

Tas darbas, matyt, turi būti įgyvendintas už Lietuvos ribų. Nes "planuojamiems" lietuvių scenos pionierių gyvenimo bei kūrybos aprašams jų buvusio veikimo plote nėra palaikanti dirva. Teigimas tėra tik fakto konstatavimas ar dar galimam darbui nuosirdus skatinimas.

Anksti kūrybiškai perdegęs Aleksandras Vitkauskas vis dėlto tebėra ryški lietuviškos kultūros augimo figūra.

FUNERAL HOMES

EDWARD F. CARTER

PE 7-0900
TWO FUNERAL HOMES
Mentrose — Croton-on-Hudson
Funeral Homes of Distinction

SERIO MONUMENTAL WORKS
319 Barretto St., Bronx, N. Y. Est. since 1937. Monuments for all cemeteries. Buy direct from Mfr. and save. Display & Plant on premises. All work guaranteed. — DA 8-2223 after 5 P.M. phone PR 5-6030.

IŠ VISUR

— Skautai šiemet mini 45 metų sukaktį, kai Vilniuje 1918 lapkričio 1 buvo suorganizuotas pirmas savarankus lietuviškas vienetas. Vilniaus gimnazijoje jį suorganizavo Petras Jurgėla-Jurgelevičius. Sukaktis prisiminta jubiliejinė stovykla Plymouth, Pa. Ji užsibaigia iškilnėm rugsėjo 1. Darbininko įžanginiame rašant apie šį skautų jubiliejų, buvo teisingai nurodyti 1918 įsikūrimo metais, bet priskaiciuota 50 metų sukaktis, kai tėra dar tik 45!

— Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugija, įkurta 1913 metais, rugpiūčio 30-rugsėjo 1 tą savo sukaktį mini lietuvių gydytojų suvažiavimu.

— Aktorė S. Arlauskaitė-Mikšienė, vaidinusi dar prieš pirmąjį karą ir buvusi lietuvių mokyklos Petrapilyje mokytoja, dabar gyvenanti Detroito, ruošiasi su vaidintojų mėgėjų trupe pastatyti garsiąją Henriko Ibseno dramą "Nora".

— Vytautas Bacevičius, žymus lietuvių pianistas, yra pakviestas koncertuoti Graikijoje ir Olandijoje. Koncertai bus skandaliais 1964 metais.

— William G. Fogarty, MIC., naujai išvestas kunigas marijonas, priklausas šv. Kazimiero provincijai JAV, aukoj savo sekundicijas Marianapolyje Thompson, Conn., sekmadienį, rugpiūčio 18. Asistavo kun. J. Dambrauskas, Marianapolio vie nuolyno vyresnysis. Kun. W. Fogarty, MIC, buvo išvestas Romoje liepos 6. Primiticijas aukojė šv. Pijaus parapipioje Providence, R. I., iš kur yra kilęs.

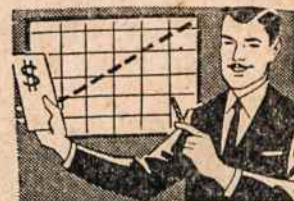
KONKURSAUS JAUNIMUI

Alto skyriaus valdyba Clevelande 1863 metų sukilimo sukakties proga skelbia jaunimui konkursą. Už geriausią darbą skiria 100 dolerių premiją. Sąlygos:

1. Straipsnis turi būti ne trumpesnis, kaip penkių prelatintai mašinėle rašytų puslapių.
2. Pasirašoma slapyvardžiu. Drauge įdedamas vokas su autoriaus tikra pavardė ir adresu.
3. Atsiunčiama ne vėliau 1963 lapkričio 15 d. adresu. K. Ziedonis, 18305 Neff Rd., Cleveland 19, Ohio.
4. Konkurso komisija sudarys ir laimėtoją spaudoje paskelbs. Alto skyriaus valdyba Clevelande.
5. Premija bus įteikta 1863 sukilimo minėjime Clevelande. Minėjimą rengia Alto skyrius.

Alto Skyriaus Valdyba

YOUR SAVINGS WILL GROW FASTER

5% INTEREST
PAID ON 12 MONTH
TIME DEPOSITS

for complete information phone or write

HOME INDUSTRIAL BANK

9975 East Colfax, Denver 8, Colorado 366-3531

Please send me detailed information about 5% interest on Time Deposits

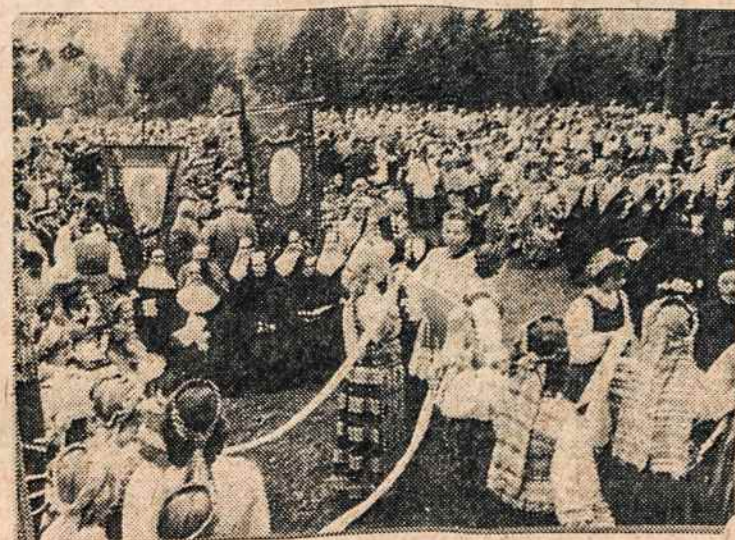
Name

Address

City

State Dept. NH L

ŠILUVOS MARIJOS MALDOS ir ATGAILOS ŠVENTĖ

Sekmadienį, rugsėjo 8 —

SVENTES TVARKA:

- 11:00 ryte Sv. Mišios ir pamokslas
1:30 Kryžiaus Keliai
2:30 Marijos valanda: maldos, giesmės, pamokslas, procesija su Šv. Sakramentu prie Marijos altorių ir palaiminimas Švenč. Sakramentu.

LIEUVIAI KATALIKAI NUOSIRDŽIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI ISKILMINGOJE MARIJOS ŠVENTEJE

Marianapolyje - Thompson, Conn.

ISIDĖMĖTINA:

Šiais metais Tėvai Marijonai švenčia 50 metų jubiliejų nuo atvykimo Amerikon. Ypatinga intencija bus padėkota Dievui už gautas malones ir globą bei pasimelsta už naują popiežių Povilą VI. Išpažinties bus klausoma nuo 9 val. ryto. Maldininkai galės gauti lengvų užkandžių ir kavos.

Marianapolio Tėvų Marijonų vardu
Tėv. Juozas Dambrauskas, MIC
Marianapolio Vyresnysis

Laiškas iš Lietuvos

Smagi, lyg kokia didelė šventė, būna man ta diena, kai gaunu jūsų laišką. Džiaugiuosi, kad esate sveiki ir smagiai gyvenate.

Aš gyvenu prisiglaudęs prie vaiko šeimos. Mano vyras buvo karininkas ir išsitaravo sau pensiją. Turėčiau teisę gauti pusę jo pensijos, bet tarybų baldžiū tokioms našlėms dabar pensijos neskiria dėl to, kad turėjome ūki, kuris "savanoriškai" yra atiduotas į kolūki. Taip pensija man ir pra-puolė.

Ideu savo nuotrauką, gaminta prieš 20 metų. Čia rasi-te dar pusėtinai išrodančia moterėle, o dabar jau esu sukumpus, sena, visai žila ir skaudžių nelaimių išvarginta senutė — tikrai sunykusi bobutė. Kaip būtų malonu ir džiugu asmeniškai pasimatyti ir nuoširdžiai pasikalbėti. Kad galėčiau, tai paukščių skrisčiau į Ameriką! Būtų galima širdi atverti no tiek metų. Tai fantazija, o tikrovė yra visai kitokia! Jūs tikrai turite angelišką širdį, kad per tiek metų vis dar siun-čiate į Lietuvą siuntinius.

Pereitais metais aplankiau savo tėviškę. Viskas pažistama, tie patys takeliai, tik žmonės kiti. Retas kuris pažistamas. Vieni mirė senatvę, kiti nuo epidemijų, karo nelaimių ir šiaip per anksti apledo šį pasaulį. Dar kiti nežinia kur...

Lietuvoje yra didelė garbė ir pažiūra turėti bent viena artimiu Amerikoje... Parašykite, kaip dirbate, kaip šventes praleidžiate, neužmirškite suminėti ir naujienų iš lietuviško gyvenimo, dainų, koncertų. Pas mus Lietuvoje tai jau dainuoja, o dainuoja... su ašaromis.

Savo laiške prašėte pažvė-mėti įvairių daiktų kainas, tai aš čia jas svarbesnes ir sužvė-mėsiu. Juoda duona (dažnai žalia) 1 kg — 15-20 kap., sviesto 1 kg — 3 rb. 50 kap., litras pieno — 25 kap., viena silkė 25-30 kapeiku, 10 kiaušinių — 1 rb. — 1 rb. 20 kap., nors krautuvėse būtu tik 80 kapeiku; vienas kg jautienos mėsos 1 rub. 80 kap., 1 kg kiaušienos — 2 rb., rūkyta yra daug brangesnė. 1 kg miltu 35-40 kap., dešros 1 kg — 3 rb. 50 kap., lašinių 1 kg — 3 rb. 50 kap., 1 kg cukraus — 1 rub., medaus — 3 rb. 50 kap. Mūsų krautuvėse visko yra, tik reikia nusipirkti savais grašiais.

Dabar suminėsiu drabužių kainas. Vėriškas geras kostiumas — 300 rb., vyr. palatas 200-300 rb., yra ir pigesnių, bet jau visai prasti. Silkiniai marškiniai 12-15 rb., nailoniniai 60 rb., moteriškos kojinės (kan-ton) 1 rb. 80 kap. ir 3 rb. 80 kap., brangesios, nailoninės — 15 rublių.

Išieginiai vvirški batai 25-30 rb., pigesni 12-15 ir 20 rb., taip pat yra už 6 rb. lengvi gumi-

DAINA ŠUKYTE su dovanomis, laimėtomis arklų lenkynėse. Ji yra anūkė Slyvny, kurie turi Blue Water Manor vasarvietę prie Lk. Georke. Nuotr. V. Maželis.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ DIENA

Kalifornijos lietuvių diena (rugsejo 8) organizuojama Los Angeles Breakfast klubo patalpose. Reikia laukti, kad tai bus pats reikšmingiausias Los Angeles lietuvių šių metų kultūrinis įvykis. Švente organizuoja Lietuvių Bendruomenės apylinkė, artimai bendradarbiaudama su lietuviškomis kolonijoms organizacijomis. Meninę programą atliks pakviesta vietos meno pajėgos ir svečiai iš Chicago ir Kanados.

LIETUVIŲ DIENA
LAKEWOOD, PA.

Rugpiūčio 18 Lakewood, Pa., įvyko 49-toji lietuvių diena, su-traukusi labai daug žmonių iš visos apylinkės. Išpūdinga kal-ba pasakė dr. Marija M. Romeika iš Shenandoah, Pa. Invokaciją sukalbėjo kun. P. C. Česna iš Mahanoy City, svečius pristatė kun. J. Neverauskas iš Maizeville, Pa., kalbėtojus — kun. W. J. Vezis. Sv. Juozapo parapijos choras iš Mahanoy City padainavo keletą dainų. Baigiamąją invokaciją sukalbėjo kun. J. Karalius, šv. Jurgio parapijos klebonas Shenandoah, Pa.

niai. Geriausi išieginiai moteriški bateliai kainuoja per 40 rb.

Darbininkas uždirba Lietuvoje dabar 30-40 rb. (kvalifikuo-tas) per mėnesį. Iš to reikia su šeima pragyventi ir apsigyventi. O reikia sukurti, o reikia. Sudiev!

P. K.

LOS ANGELES, CALIF.

Los Angeles menininkų šventės programoje atstovaus jauna, simpatinga, stipriai progresuojanti solistė (sopranas) Zina Kalvaitienė ir Lietuvos valstybinės literatūros ir dauge-lio kitų premijų laureatas poetas Bernardas Brazdžionis. Pasirodys ir LB tautinių šokių grupė, vad. O. Razutienės.

Iš Chicago atvyksta jau pa-žįstamas solistas (bosas) Jonas Vaznelis. Prieš porą metų jis

čia yra koncertavęs ir savo ma-lonaus tembro stipriu balsu, jautriu muzikalumu ir impo-zantiška laikysena scenoje lai-mėjęs visos kolonijos simpatijas.

Iš Kanados atvyksta ir savo kūrybinį lobį parodys Anastazi-ja Tamošaitienė. Lietuvių visuo-menei iki šiol daugiau buvo ži-noma kaip meniškų kilmių au-dėja ir tautinių rūbų kūrėja, laimėjusi eilę premijų tarptauti-nėse meno parodose. Pastaruo-

(mukelta 7 psl.)

VIENOS MOTINOS SKUNDAS

Atviras laiškas Bostonos skautams

Prieš pusantru metų išikūrus jūrų skautams Bostone vilkiu-kai buvo atsiklausti, kuriems skautam jie norėtų priklausyti. Mano sūnus (tuo laiku 8 me-tų) pasirinko jūrų skautus, ir mes neprieštaravome. Atrodė visai natūralu, kad yra sausuo-mos ir jūrų skautai, kadangi tokie buvo ir Lietuvoje.

Netrukus pamatėme, kad yra kažkas ne taip, ir tiek iš spaudos, tiek iš atskirų epizodų pa-aikšėjo, kad yra kažkoks tryni-masis tarp tų abiejų skautų va-dovybių. Paklausus vienų ir ki-tų, prie progos, koks čia reika-las, niekad niekas aiškiai nie-ko nepasakė ir, atrodė, kad kiekvienas nusiplauna rankas ir, neva, nieko tikro nežino. Taip ir po šiai dienai man nei-aišku, kas ten kuop nepasidali-na.

Nemaniau, kad tie nesusipra-timai galėtų vienokiu ar kito-kiu būdu paliesti vaikus. Nors jau vienas kitas epizodas žie-mos laikų man padarė liūdna išpūdi. Pav., viena šeštadienį lietuviškoje mokykloje mokyto-ja naskelbė, kad po pamokų vaikai susirinktų Kalėdų eglu-tės repetitijai. Kada jau grupė vaiku susirinko, stovėjo vienas iš jų, rodydamas pirštą į kitą mažą vaiką, su didžiausia pani-ka balsu šaukia: "Ponia, jam negalima — jis jūrų skautas!"

Ponia mokytoja, kuri tuo lai-

ku buvo ir vilkiukų vadovė, pa-šautė labai nesmažiai ir jam atsakė, kad čia tai nesvarbu. Svarbu, kad jis yra lietuviškos šeštadieninės mokyklos moki-nys. Tuo tarpu tas tariamas nu-sikaltėlis, vargšas, net susirau-kė visas iš nesmagumo. Man taip buvo gaila to vaiko ir tik dėkočiau Dievui širdyje, kad tuo atveju jo vietoje nebuvo mano sūnus.

Negalima kaltinti to vaiko, kuris taip nuoširdžiai norėjo pašalinti tą jūrų skautuką. Tai buvo vadovu nesantaikos ir, rei-kia manyti, išgirstu komentaru rezultatas. Tačiau iš šalies žiū-rint, ir vieniems ir kitiems skau-tams vadovavo garbingi žmo-nės ir, atrodė, kad jie tarpu-savio nesusiuratinus garbingai išsėres, nenažeisdami vaikų.

Kaip aš nusivyliau visais, ka-da, išleidus sūnų su jūrų skau-tais į jubiliejinę lietuvių skau-tų stovyklą vakare, nuvažiauvu pažiūrėti, kur jie isikūrė, nei io nei kitų jūros skautų nera-dau ten. Jų nesutiko įregistruo-

PITTSBURGH, PA.

Lietuvių katalikų radijo va-landos piknikas lietuvių ūkyje praėjo sėkmingai. Rengė AL RK Federacijos apskritis.

Diena pasitaikė graži — pub-likos prisirinko iš visų apylin-kės miestelių. Programa buvo įvairi: varžybos vaikams (pra-vedė Alf. Stankūnas), įvairūs laimėjimai (tvarkė Iz. Galinienė ir J. Miller), polkos varžybas laimėjo G. Petrušis iš Morris, Pa., ir Ona Dancevičienė iš S. S. Pittsburgh, Pa. Dainų varžy-bose galėjo dalyvauti, kas tik norėjo. Laimėjo Vera Morkū-nienė iš E. Pittsburgh, Pa., ir S. Zakas iš Washington, Pa. Visi laimėtojai gavo dovanų. Buvo ir bendros dainos, ku-riom armonika pritarė Jučius.

DEŠIMTOJI STUDIJŲ SAVAITĖ
VOKIETIJOJE

Rugpiūčio 7-14 Koenigswin-teryje (netoli Bonnos) įvyko dešimtoji studijų savaitė, kurią globojo Vokietijos lietuvių kra-šo to valdyba.

Savaitės moderatoriumi buvo prof. A. Maceina. Bendras da-lyvių skaičius — 120. Jaunimo tarpe buvo būrelis senesniai at-vykusių iš Lietuvos.

Paskaitas skaitė kun. dr. A. Baltinis iš Chicago, V. Banai-tis, dr. K. J. Čeginskas, prof. dr. J. Eretas, A. Gruenbaum, kun. dr. R. Krasauskas, dr. J. Linėis, kun. dr. S. Matulis, V. Natkus, raš. R. Spalis ir kun. dr. J. Vaišnora. Savaitėje buvo paminėta Mindaugo mirtis ir 1863 sukilimas. Prisiminta poeto V. Mykolaičio-Putino 70 m. sukaktis. Visos paskaitos telkė-si aplink tema "Tauta tėvynė-je ir svetur". Dar buvo prane-šimas apie lietuvių Ameriko-je (kun. dr. A. Baltinis) ir apie studentų bei jaunimo gyvenimą Lietuvoje (stud. V. Macaitė ir W. Toerneris). Akt. A. Gedvila ir studentai skaitė iš-traukų iš V. Krėvės ir Putino kūrybos.

Baltų draugija, dr. P. Reklai-čio pastangomis buvo suren-gusi 2 parodas: lietuviškos se-nosios bei moderniosios grafi-kos ir senųjų Lietuvos bei jos valdytų plotų žemėlapių para-dą.

Studijų savaitės metu įvyko iš JAV atvykusių menininkų koncertas. Koncerto programą išpildė sol. Prudencija Bičkienė, sol. Liudas Stukas, jaunas pia-nistas A. Vasaitis ir aktorius Vitalis Zukauskas. Visi iš JAV.

Atvykę svečiai — dr. Petras Vileišis (iš JAV) ir dr. P. Kar-

velis padarė pranešimus. Dr. P. Karvelis nušvietė politinę pastarojo meto padėtį.

Iš vokiečių sveikino ir lietu-vių veikla džiaugėsi baltų drau-gijos nirmininkas dr. H. Keh-ren. lietuvių kultūros represen-tacijai vokiečių tarpe žymiai prisidėjęs dr. H. Dahmen ir baltų draugijos veikėjas H. Hahn.

Neseniai iš Lietuvos atvėkė studentai palietė kai kurias Lie-tuvos gyvenimo anraiškas. Į-domu, kad nuo 1957 Pabaltijos respublikose daugiau nerengia-mi nabalietiečių festivaliai. Viena iš priežasčių, kad lietuviams studentams prikišamas per di-delis tautiškumas. Į tokius festi-valius Vilniuje, Rvgoje ar Ta-line suplaukdavo daug studen-tijos ir festivalio dalyviams nabalietiečiams žveginioant sosti-nių gatvėmis, pasiegsdavo šū-kiai: "Tegyvuoja Lietuva", "Lai-džiavo Latvija" ar "Elagu Eesi-ti". Jei žvegiuodavo kitu tauti-bių dalviali, minia juos sutikdavo tyliai ar net su švilbi-mais. Lietuviai studentai, atsi-dūre Pabaltijo kraštu miestuose, visuomet pasijunta esą kaip namie. (E)

"Zyais atgal". Žinomas latvių dirigentas Leonas Reite-ris savo laiku iš laisvojo pa-saulio grįžo į Rygą. Jį pasta-ruoju metu mate Rvgos lanky-tojai stebėjosi io išvaizda: nusi-gėres, nesikutes, asileides, daras liūdna isūdi. Tik kada ėe kada jam duoda darbo. Kal-bama, kad dabar skaudžiai an-galestauja daras "žygi atgal". Iš pradžių komunistai jį panau-dodo pronačandai, o vėliau, matyt, paliko savo likimui

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.

Vedėjas
JONAS J. ROMANAS. Sr.
WPHL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmdieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON, MASS.

Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocvles
Sekmdieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.

Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7
meg. is WKOX, Framingham, Mass.
Sekmdieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.

Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
ERoadway 3-2224
Šeštadieniais 4:30 - 5:30 popiet

HARTFORD, CONN.

Ved. ALG. DRAGONAVICIUS
WPOP, 1410 kil.
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel. CH 9-4302
Sekmdienj — 11 - 12 val. diena

PHILADELPHIA, PA.

WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GAIGALAS
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
Howard 7-4176
Šeštadieniais nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

WATERBURY, CONN.

WWCO — banga 1240-1000 kil.
Ved. ANT. PALIULIS
321 Robinwood Road
Pran. Edv. M e l n i n k a s
Sekmad. — nuo 12:30 - 2 val. p.p.

CHICAGO, ILL.

SOPHIE BARCUS — Šeimos radijo
programos. Radijo stotis WOPA —
Oak Park, Ill. AM 1490 kil.; FM
102.7 megac. kasdien 10-11 val. r.;
šešt. - sek. 8:30-9:30 val. r.; Lietu-
viškos vakaruškos pirm. 7-8 val. v.

McKEESPORT, PA.

WEDO, 810 banga
Vedėjas
Kun. ALF. SUSINSKAS
706 Talbot Avenue, Bradock, Pa.
Sekmdieniais nuo 1:30 val. p.p.

Norite geros — meniškios fotografijos

PORTRETO - SEIMOS - VAIKŲ
įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuo-
traukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis
padarys —

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

REPUBLIC
Liquor Store, Inc.

322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, kon-
jakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas

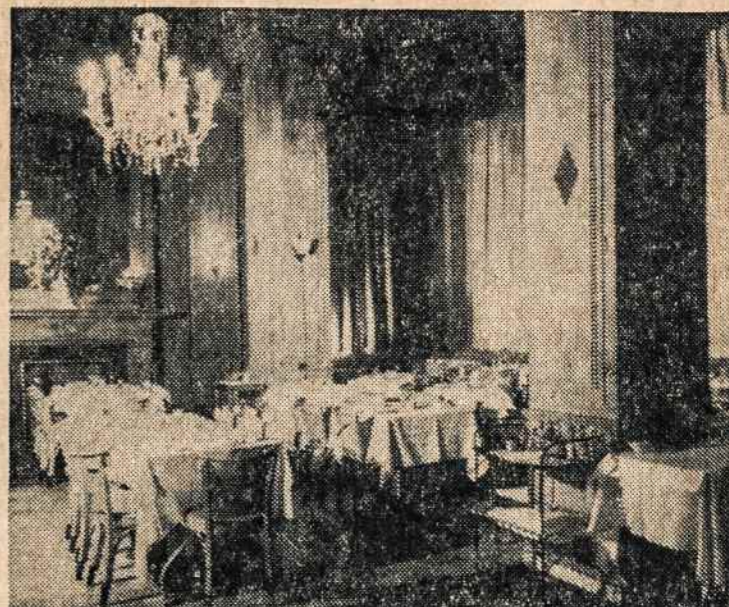
PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519
SALE VESTUVEM, SUSIRINKIMAM IR KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

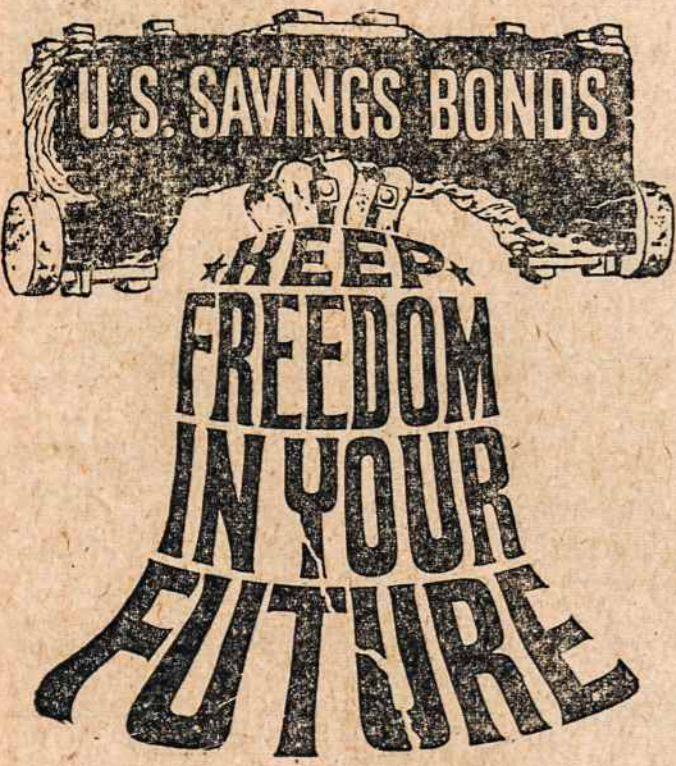
VACYS STEPONIS, savininkas

40 East 26th Street, New York City, N. Y. • MU 3-2928
GERI PIETOS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviams
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALE NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

Sanatna

BUY AN EXTRA BOND NOW!

PRAKTIŠKA ir patogiu.

PLB SEIMO ATSTOVAI

JAV Liet. B-nės įstatai numato, kad šios bendruomenės atstovavimo būdą PLB seime nustato jos taryba, kaip vyriausiasis organas.

Atstovavimo būdų gali būti įvairių. Pvz. į I-ąjį PLB seimą atstovai buvo renkami visuotiniu Bendruomenės apylinkėse įsiregistravusių lietuvių balsavimu. Teoriškai atrodė gražu, bet praktiškai ne visai tikslu, nes atstovais buvo rinkta nemaža žmonių, nedaug ką bendra turinčių su Bendruomenės gyvenimu, siekimais ir darbu. Todėl į atstovavimą II-ajame PLB seime buvo jau pažiūrėta praktiškiau: atstovauti geriausiai galės tie, kurie aktyviai reiškiąsi pačiame Bendruomenės gyvenime. Tai yra patys LB tarybos nariai, LB centro valdybos nariai ir LB apygardų pirmininkai (arba jų atstovai). Reikia taip pat pastebėti, kad jie visi yra rinkti, taigi jų įgaujami pakankamai stiprus. Todėl visai be pagrindo kai kieno daromi priekaištai, esą LB taryba atsaisake "demokratiškus rinkimus" ir pasuko "nedideno bendruomeninio gyvenimo judėjimo" susinimo keliu. Kaip matom, taip nėra.

Pasirinkus tokį atstovavimo būdą, JAV Liet. Bendruomenei II-ajame PLB seime Toronte šiais metais atstovaus (vietoje negalinčių vykti LB tarybos narių buvo pakviesti per rinkimus daugiausia balsų gavę kandidatai): V. Adamkavičius, dr. K. Ambrozaitis, dr. E. Armanienė, Rūta, K. Bagdonas, St. Barzdukas, T. Blinstrubas, St. Dailidka, Vl. Dilis, Iz. Dilenė, St. Dzikas, kun. Pr. Garšva, O. Ivaškienė, V. Izbickas, prof. V. Jakubėnas, J. Jankus, kun. L. Jankus, K. Januška, J. Jasaitis, V. Kamantas, J. Kapočius, Alg. Keželis, dr. P. Kisielius, St. Lušys, dr. B. Matulionis, muz. Alf. Mikulskis, dr. Alg. Nasvytis, dr. Br. Nemickas, dr. A. Razma, J. Šlepetys, J. Švedas, V. Vaitiekūnas, P. Vėbra, dr. P. Vileišis, V. Volertas.

Sąrašas dar nepilnas, nes aiškinamasi su kai kuriais LB tarybos kandidatais (b.)

Los Angeles, Calif.

(atkelta iš 6 psl.)

Ju metu jos parodose ima dominuoti tapybos (aliejaus ir guašo) darbai. "Svarbiausi jos tapybos aspektai yra puošnumas ir, tarsi muzikoje, spalvų orkestracija... Dailininkės darbai yra labai lyriški, kūrybingi, poetiški ir estetiški" (M. Šileikis).

Naujas laikraštis

Šiomis dienomis pasirodė Los Angeles "Lietuvių Dienų" spaustuvėje spausdintas nedidelio formato 8 puslapių laikraštukas "Lietuviai Amerikos Vakaruose". Jo pasirodymo dažnumas, kaip vedamajame pastebima, "priklausys nuo to, ar atsiras pakankamas skaicius skaitytojų, rėmėjų, bendradarbių. "Talpinamoji medžiaga pateisina leidėjo užsimojimą Amerikos vakarų lietuviams duoti "grynai lietuviškos bendruomenės reikalų, darbų, veiklos laikraštį."

Ar naujas laikraštis reikalingas? Leidėjas atsako taip, ir su jo argumentacija reikia sutikti.

Vietoje pasirodą mimeografuoti biuletiniai ir kitokia periodinė informacija yra pilnoje privačių interesų kontrolėje. Iš šių šaltinių netikslią informaciją perima didžioji Amerikos lietu-

MALONI paslauga. Nuotr. V. Maželio.

TROPIŠKŲ KRAŠTŲ LIGOS

DR. E. DRAUGELIS

Ameba yra vieni iš pavojingusių žmogaus parazitų. Tai vienaląsteliniai mažučiai gyviai. Tik mikroskopo pagalba galima juos pastebėti. Tai lyg drebučių gabaliukai. Jie juda, keičia savo pavidalą, išleidžia ataugas — "pirštus", kuriais, apgaubia bet kurį krisklį ar kraujo rutulėlį, įsitraukia ir "suvirškina".

Amebų yra keletas rūšių. Iš jų 3 žmogui yra svarbiausios: histiolitinė, žarnų ir dantų — smegenų.

Tuos parazitus surado ir išaiškino mūsų tautietis Šiaudinis dar 1903. Gaila, jis save vadino Schaudinn (Vokietijoje). Pagal parazitų pavadinimą, mes

vių spauda. Visomis jėgomis, kad ir nesekmingai, lietuviškąją veiklą bando stabdyti ir vietos marksistinės spaudos bendradarbiai. Tad naujam laikraščiu tenka uždavinys parodyti Amerikos vakarų lietuvių neįskreiptą veidą.

Leidėjams tik tenka priminti, kad pasisekimas priklausys ne tik nuo skaitytojų, bet ir redaktorių.

Laikraščio leidėju ir redaktoriu pasirašo Antanas Skirius. jk.

YOU'LL NEVER GET HOOKED... IF YOU STICK WITH REGULAR PAYROLL SAVINGS!

Buy U.S. Savings Bonds REGULARLY

DR-UI VYTAUTUI AVIZIONIUI

su šeima, jo brangiai motinai mirus, gilia užuojauta reiškia,

Lietuvių Gydytojų Korporacija
Fraternitas Lithuanica

ir numanom, kuriuose kūno dalyse jie daugiausia veisiasi. Pavojingiausia, kai žmogus užsikrečia endameba histiolitine, žarnų ir dantų smegenų. Pirmųjų dviejų rūšių parazitai mėgsta storųjų žarnų audinius, ypač toje jų dalyje, kur yra aklos žarnos atauga (apendix). Bet nevengia išsikverbti ir į kitas kūno dalis, kaip jėkimas, bluznis, galvos smegenis, arba plaučius. Buvo aptikti parazitai net odos žaizdose, šlapimo pūslėje, lyties organuose.

Kaip liga pasireiškia?

Susirgus ūmia ligos forma, ligonis viduriuoja, bet išmatų nedaug; daugiau gleivės, žarnų gleivinės ląstelės, net išsivienė gabalai, Charcot-Leydeno kristalai, kurių, susirgus baciliarine dizenterijos forma, paprastai neaptinkama. Tačiau reikia turėti galvoje ir dvigubą užsikrėtimą.

Kai liga virsta chroniška, tai viduriavimas keičiasi į užkietėjimą, viduriai tuštinasi gleivėmis su trupeliu krauju. Taip gali tęstis savaitėmis ir mėnesiais. Ligonis nyksta, liesėja, netenka apetito, vidurius išpučia, daug dujų, išmatų mažai, bet tuštintis verčia dažnai.

Baciliarinė dizenterija daug kuo skiriasi nuo histiolitinės, to-

dėl jas reikia tirti stropiai, nes ir gydymas kitoks. Vien tepinėlio dažymo neužtenka. Reikia skiepyti į odą (biologinis bandymas) tirti rentgenu, padaryti anatomo patologiinį tyrimą; pagaliau, pasėti kultūrą tam tikrose medžiagose, kur amebos mieliai veisiasi. Naudinga įskiepyti žiurkė, triušiai arba net kiaulei, o paskui daryti analizę.

Kaip apsaugoti užsikrėtimo?

Stropiai kovoti su dulkiemis, šiukšlėmis, bet ypač žiūrėti, kad geriamas (ir bet koks kitas) vanduo būtų tyras, grynas nuo kenksmingų parazitų bei bakterijų. Saugoti savo maistą, kad graužikai (žiurkės, pelės), musės ir vabalai (bambateriai), net tokie kartais "meilūs" bei "mieli" gyvuliukai, kaip kačiukės arba šuniukai neužterštų mūsų maisto indų (juos laizydami!).

Kaip matote, apsaugoti užsikrėtimo nėra lengva. Tačiau viena pagrindinė priemonė, kurią galime ir privalome panaudoti, tai deginimas (šąslavų), virmimas ir kepimas.

Kadangi ligos diagnozė nėra lengva, tai be gydytojo pagalbos ir jos gydyma yra neįmanoma išsiversti. Vaistų yra daug ir įvairių.

Kas norėtų skelbti Darbininke prašomas skambinti:
Glenmore 5-7281

RESTAURANTS

For Better Wedding and Week-End Dancing
TUXEDO BALLROOM
Offer the Finest
Call Fred — RE 4-7335
210 E. 86th Street & 3rd Avenue
New York City

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms progoms. Be to, duodami palaidumai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

TO PLACE, YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Call LO 3-7291

DISPLAY

NAUJAS PLOVIMO - PURŠKIMO METODAS ŠUNIMS — nenuodingi!

Koncentruotas skystis naikinti amari. Atskiedžiama vandeniu. Šunys tuojau išlaisvinami nuo blusų, utelių, moskity ir kitokio amaro. Padeda gydyti įdrėskimus. Išpurškus ir išukavus šunys įgauna žibantį plauką. Pradingsta šuns kvapas. Paštu siunčiama 4 uncijos už \$1.49. Jokių kitų primokėjimų. Galima atsiųgti pašto ženklais. — Thoroughbred Insecticide Co., Inc. Dept. A
174 Broadway Hicksville, N. Y.

HOME BAKERY est. 1900. Specializing in Cream Cakes, Wedding, Birthday, Party and Receptions. "Where butter makes the difference you can taste it in every bite". Phone orders accepted. Call ST 8-9209 — 290 5th Avenue, near 1st Street, Brooklyn.

ALBERT MAIER, INC.

KIAULIENOS KRAUTUVE — Geriausia kiauliena ir kiti mėsos produktai urmu ir mažais kiekiais. Kasdien šviežios — namų gamybos "Kielbassy". 1927 Washington Ave. Bronx 57, N. Y. TRemont 8-819

PIANO TUNING

and REPAIRING under the personal supervision of one of America's best known piano experts. — Only 5 students will be accepted. The shop is on Long Island, New York. Course only \$600.00 A personal interview is essential.

(516) MAYfair 3-5988

Having a Wedding, Christening, Birthday or Party? For the finest Italian Pastries & Wedding Cakes, Party Cakes, Cookie Trays, Spumoni call UL 7-6960 — phone orders accepted.

LARINASCENTE PASTRY SHOP
248 5th Avenue, Brooklyn, N. Y.

ALBERT SHERMAN, INC.

Life — Accident — Health General Insurance
107 Fifth Ave Pelham, N. Y.
914 PE 8-3131

JONES BEACH HOTEL

The Jones beach hotel "OPEN ALL YEAR"
Air Conditioned
Television in each room
Tel.: SUsset 5-2020
(South of Merrick Road)
Allantice Blvd. Wantagh, L. I.

REAL ESTATE

Westbury, L. I. St. Bridget's Parish Modern Split, 3 bedrooms, 2 1/2 baths, den, built-in TV, HI-FI, basement, w/w carpet, drapes, dishwasher, air conditioner, all appliances, patio, 3/4 acre corner, landscaped, low 20's, high mortgage. ED 3-4014. Powell's Lane & St. Bridget Schools.

Glendale-Queens, Sacred Heart Parish, 2 children or mother/daughter house 1-4-1-6 room apartments, oil steam heat, knotty pine kitchen, wall ovens, 2-car garage with separate entrance, modern baths, garden, nice neighborhood, good condition. Asking \$23,900. Tel. EM 6-6322

NEW HOME 2 FAMILY LONG BEACH, L. I.
Roman type home, porch, upper apt. rented with \$185 income. Lower apt. 3 bedrooms, 2 baths; special price for quick sale. Near everything. Mortgage \$26,000.
Call 516 GE 1-0377

Rockaways Oceanview Estates — \$24,990, from 10% down. Each block only 2 left, immediate possession, semi-det., 2 family homes, 6 & 4 1/2 rms, 2 1/2 baths, gar, precast stone front, 1 block from sub & shop. Furnished model open daily. Beach 61st in Ocean block; days — NE 4-8532, eves — GE 1-4026.

INVEST TODAY! RETIRE TOMORROW!

GULF SPRINGS ESTATES
On Mississippi's Gulf Coast. Excellent home sites for investment, recreation and future retirement. Wonderful fishing, private pier and beach. Lots from \$1500. \$15 down — \$15 per mo. 10% discount for cash. INVESTIGATE NOW! Write, wire or phone Dept. NH

MID-CONTINENT LAND INVESTMENT CORPORATION
12th floor, Memphis Bank Bldg. Memphis 1, Tenn. Phone 527-1631

HOUSE FOR SALE — Oakwood Heights 4 year old Ranch 3 bedrooms, 43x100 Plot fenced-in backyard, near transportation & stores, within walking distance of St. Charles Parish. Asking \$23,500. EL 1-5085

Fresh Meadow — St. John's Univ. vicinity; 2-fam. brick semi-detached 5 & 5 rms; 2 car garage, big plot, many extras; \$24,000 mortgages, 1st floor apt. available; \$35,500 Principals only. Owner — TU 6-0372.

PARK-HILL REALTY
REAL ESTATE & INSURANCE
84-17 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN 21, N. Y.
Virginia 3-1477

Cia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų, apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Cia galite visokeriopai apsidrausti: cia užpildomi valstybinių mokesčių - taksų blankai.
ALBERT F. PETERS - Petruskas

INSURANCE REAL ESTATE

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. Virginia 6-1800

Mr. & Mrs. MATTHEW MAZEIKA

PARK FLORIST

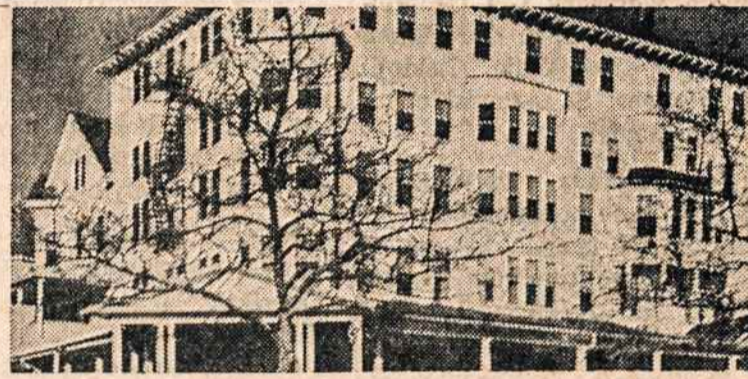
Visokiomis progomis gelės pristatomos

veltui — F.T.D.

80-15 JAMAICA AVENUE

WOODHAVEN 21, N. Y.

Tel. Virginia 9-3112

Viešbutis NIDA, prie Atlanto, atdaras visus metus Asbury Park, N. J. • 7-to ir Park Ave. kampe • Tel. PR 4-7788 Svarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. — Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu. P. ir C. Mačiuliai, savininkai

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai Sventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADZIŪNAS, sav.

36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y.

Telefonas STagg 2-5938

— HEVEN REALTY —

JOSEPH ANDRUSIS — Real Estate — Insurance

Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 9 val.; šeštadieniais iki 6 val popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

HOLY LIGHT

BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ

RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

B. KUCINSKAS, sav.

280 BOERUM ST., BROOKLYN 6, N. Y.
(212) GL 6-0200 Resid. ILlinois 8-7118

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ

RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMGND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-3544

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas
84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 9-5077
buvusi J. MIRONO MAISTO KRAUTUVE

340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. • Tel. STagg 2-4329

Papigintomis kainomis primame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
— We take all orders special price for Weddings and Parties —
Home-Made Bologna

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Kunigų Vienybės seimas įvyksta rugsėjo 11 New York, New Yorker viešbutyje. Numatoma naujos valdybos rinkimai. Šiuo metu Kunigų Vienybės centro valdybai pirmininkauja prel. Pr. Juras, sekretoriumi yra kun. J. Vilčiauskas. Seime dalyvaus ir vysk. V. Brizgys.

Kazimieras Čibiras, Lietuvos atstovybės Urugvajuje spaudos attache, pro New Yorką rugpjūčio 29, ketvirtadienį išvyksta į Kanadą, Torontą, dalyvauti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime. K. Čibiras, pasirašinęs slapyvardžiu Verax, ispaniškai yra parašęs gausiai straipsnių ir stambių knygų apie Lietuvą ir daug nusipelnęs Lietuvos vardo garsinimui Pietų Amerikoje.

Jurgis Tamulaitis, Darbininko skaitytojas, gyvenęs Brooklyne, mirė rugpjūčio 22, sulaukęs 67 metų. Palaidotas HolyRood kapinėse, Westbury, L. I. Gedulingos pamaldos buvo Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Laidojimu rūpinosi St. Aromiskio laidojimo namai.

Eglė Žilionytė nuosirdžiai atsiprašo korespondentus ir redakciją dėl neapdairios žinios, kurioje buvo suminėta jos pavardė, bet su kuria ji neturi nieko bendro.

St. Dargis, iš Toronto, atvykęs į New Yorką, lankėsi Darbininko redakcijoje. Jis renka skelbimus Tėviškės Žiburių laikraščiui.

Lituanos žurnalo naujas numeris jau paruoštas, šią savaitę pradėdamas spausdinti.

N. Valaitienė paruošia gėlių puokštes vestuvėms ir kitoms progoms skoningai ir pigiai. Skambinti telefonu 914 LY 1 9244.

Parduodamas gražus moderniškas namas prie upės kranto. Galima žuvauti ir laivą laikyti. Tinka gyventi vasarą ir ištisus metus. Apšildomas, su visais patogumais. Savininkas turi išvažiuoti į Floridą. Galima rašyti arba skambinti: Felix Morkus, 119 Overlook Dr., Mastic, N. Y. Telf. 516-281-6766.

Išnuomojamas didelis moderniškas 5 kambarių butas su atskiru jėjimu, gražiame So. Ozone Park rajone, 118 gatvėje. Teirautis vakarais nuo 6 val. GLENMORE 6-1276.

Išnuomojamas butas iš 3-4 gražių kambarių su virtuve ir šiluma arti Jamaica traukinio Woodhavene. Kreiptis HI 1-13 78.

Svečias iš Rodezijos

Darbininko redakciją aplankė brolis **Stanislovas Tamkvaitis**, S.J. Tai buvo retas ir tolimas svečias. Jis dirbuojasi misijose Rodezijoje, Afrikoje. Ten jau praleido 25 metus.

Savo kilme suvalkietis nuo Veiverių, lietuviškai kalba gražiai, į jėziutų ordiną Kaune įstojo 1929 metais. Mokėsi Vokietijoje. Dar prieš karą Rodezijos vyskupas prašė talkininkų misijoms. Ten ir išvyko brolis Stanislovas.

Dirbo įvairius darbus, mokė negrus ūkininkauti, sodinti ir auginti vaisius, gelbėjo įvairiuose vienuolyno darbuose.

Redakcijoje pasakojo apie tenykštį gyvenimą. Afrika atbunda ir darosi nepriklausoma. Rodezija yra dar anglų valdoma. Prasidėjus neramumams kituose Afrikos kraštuose, baltieji stengiasi iškelti. Dėl to ūkinis ir kultūrinis gyvenimas smunka. Nevisur vietiniai žmonės yra dar paruošti nepriklausomam gyvenimui, nors jie jau dalyvauja savivaldybėse ir parlamente.

Brolis St. Tamkvaitis į Ameriką atvyko balandžio mėn. Buvo sustojęs jėziutų namuose Chicagoje. Į Londoną išplaukė laivu rugpjūčio 23 iš New Yorko. Iš Londono į Rodeziją dar yra apie 5000 mylių lėktuvu.

Kun. J. Petrošius, Paryžiaus lietuvių kapelionas, atvykęs į Ameriką, lankėsi Darbininko redakcijoje.

Kun. J. Staškevičius, Hamiltono lietuvių parapijos vikaras, šiemet baigęs mokslus Romoje, buvo atvykęs į New Yorką ir lankėsi Darbininko redakcijoje.

Dr. Petras Vileišis, iš Waterbury, Conn., su lietuvių ekskursija važinėjęs Europoje, buvo apsilankęs Darbininko redakcijoje, ir papasakojo savo kelionės išpučius.

Dr. Martynas Brakas, Laisvosios Lietuvos Komiteto narys lankėsi Europoje. Nuo liepos 26 jis dalyvavo pasauliniame liuteronų kongrese Helsinkyje, o rugpjūčio 15 lankėsi Vokietijoje Taryboje ir Eltos būstinėje Vokietijoje, matėsi su visa eile lietuvių veikėjų.

Muzikas Jurgis Dergentis akordeonu išpildys dalį programos Angelių Karalienės parapijos koncerte rugsėjo 22 d. 5 v. popiet Bossert viešbučio salėje.

Vincė Leskaitienė yra išvykusi į Santą Barbarą, Calif., kur vieši pas savo seserį.

Diplomuotas ekonomistas

Juozas Audėnas

registruotas investavimo fondų atstovas priima interesus investavimo reikalais —
109 Warwick St.
Brooklyn 7, N. Y.
Tel.: TA 7-9518 PL 3-6628

DIDŽIULIS, NUOTAIKINGAS, TRADICINIS

LIETUVOS ATSIMINIMŲ

RADIJO PIKNIKAS

rengiamas NEW JERSEY lietuviams

Sekmadienį, rugsėjo 8

Tautos Šventėje

ROYAL GARDENS PARKE ir SALĖJE

990 E. HAZELWOOD AVE., RAHWAY, N. J.

Pikniko pradžia 1:00 val. popiet • Programa — 5:00 val. popiet
Šokiai nuo 4 val. iki 10 val. vakaro

Jėjimas \$1.00, ženklukas 25¢ (auka radijo fondui)

Programoje:

- Šokimo varžybos
- Darbininko spaudos kioskas
- Laimėjimai ir kitokios įvairenybės
- Rūtos ansamblis, vad. A. Kačanausko

Piknikas įvyks bet kokiam orui esant — Visus maloniai kviečiame!

Jokubas J. Stukas
Direktorius

SOLISTAS LEONAS BALTRUS dalyvavo Syracuse, NY., operos stipendijų įteikimo iškilmėse itakų tarpe, kur dainavo kelias itališkas dainas. Praeitais metais čia buvo įteikta pirmoji operos stipendija iš Inter-City operos kompanijos.

MADŲ PARODA BOSTONE

Pabaltijo lietuvių moterų klubas Bostone dar prieš vasaros atostogas įvykusiame savo narių susirinkime nutarė spalio 20 rengti madų parodą.

Moterys visur ir visais laikais domėjosi drabužiais. Nesvetimas tas palinkimas ir lietuviams, kurios jau senovėje "dėvėjo margus rūbelius, dusgeno baltas, plonas drobes", anot Maironio. Jos savo rankomis rinko audiniui dailius lelijų ir žvaigždžių raštus. O šiais laikais gali naudotis aukštos pramonės gaminiais, tačiau nepasitenkina fabrikantų pagamintais rūbais, o mėgina sukurti ką nors savo, išreikšti savo skonį.

Ir Bostone, kaip ir kitose vietose, yra daug moterų, kurios dailiai pasisiuva pačios savo rūbus, net prašmatnius krautuvių gaminius pralenkdamos.

Bostono moterų klubo valdyba jau pradėjo telkti moterų būrelį, kurios mieliai sutinka ruošiamoje parodoje parodyti savo siūtos drabužius. Tam tikslui užimta So. Bostono lietuvių pielijų klubo III aukšto salė.

Moterys klubas savo parengimais gautas lėšas daugiausia skiria labdarystės bei kultūriniais reikalams. Šiais metais Velykų švenčių proga sušelpė lietuvius džiovintus Vokietijoje ir Vasario 16 gimnaziją. Sviesiam a. a. dr. Juozo Leimono atminimui pagerbti vietoj gėlių paskyrė 10 dol. "Ateities" žurnalui.

Dabar klubo valdyba ypač rūpinasi būsimos parodos reikalais. Artimiausiu laiku jau tiksliai galėsime patiekti parodos dalyvių sąrašą. J.L.

Antas Juraitis, sūnus Genės ir Jono Juraičių, gyvenančių Fanwood New Jersey, patentintas grįžo iš berniukų vasaros stovyklos Kennebunkport, Maine. Parsivežė pinigine premiją už sportą, sidabrinį medaliuką prisiminimus apie savo draugus, o ypač neužmiršdami palieka Tėval Pranciškoni ir jų pamokymai.

Parduodamas labai gerai prižiūrėtas vienos šeimos 7 kambarių medinis namas Woodhaven, tarp Jamaica Ave ir Forest Park. Aliejinis šildymas, kombinuoti alumininiai langai, irengtas rūsys, nauji šaligatviai ir tvoros, arti prie Jamaica Line traukinio. Teirautis po 5v. vak. MI 2-1524.

Parduodamas 2 šeimynų mūrinis namas tarp Jamaica ir Fulton Sts. Brooklyne. Teirautis MI 7-2671.

IŠVYKA

KENNEBUNKPORT, ME.

specialiais autobusais

Yra dar laisvų vietų!

Išvykstama rugpjūčio 31 ryte

po 7:30 val. mišiu pranciškonių koplyčioje 680 Bushwick Ave.

Bus lankomas Ljurdas, Kryžiaus kelias, šv. Antano šventovė, lietuvių pranciškonių sodys su gimnazijos naujais pastatais ir kt.

Kelionė su nakvynėmis ir valgiu vienam asmeniui 28 dol. Grįžtama rugsėjo 2 vakare.

Kelionėn priimami iš Brooklyno ir kitų vietovių. Kreiptis:

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Ave.

Brooklyn 21, N. Y.

Tel. — GL 5-7281

vakarais GL 5-7068

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue

Brooklyn 8, N. Y.

Telef. — APplegate 7-7083

A. ANDRIUSKEVIČIUS

LAIKRODININKAS

- JUVELYRAS

Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai

9408 Jamaica Ave.

Woodhaven 21, N. Y.

VI 7-2573

KUR NUĖJO LIETUVIŲ SKAUTŲ SAJUNGOS VADOVYBĖ?

S. m. liepos mėn. 19 d. Dirvos numeryje tilpo Lietuvių Skautų Brolijos jubiliejinės pastovyklės viršininko paraginimas vykti į jubiliejinę skautų stovyklą. Cituojame:

"Visi jūrų skautų tėvai prašomi paraginti savo vaikus vykti į Jubiliejinę Stovyklą ir negailėti lėšų. Brolybę visų mūsų šakų tarpe gali išugdyti tik buvimas ir skautavimas kartu su kitais broliais" — rašo Jubiliejinės Stovyklos atsakingas pareigūnas Bronius Juodelis, pasirašęs Brolijos pastovyklės vadovo titulu.

Bostono jūrų skautų tėvai š. m. rugpjūčio mėn. 17 d. skelbtu laiku nuvežė į jubiliejinę stovyklą 13 jūrų skautų. Jie visi yra Lietuvių Skautų Sąjungos nariai, iš Sąjungos neišstoję ir nepašalinę. Jų stovyklinis registracinis mokestis iš anksto įmokėtas.

Jubiliejinės stovyklos viršininkas p. Saulaitis jiems į stovyklą neleidė registruotis ir jų nepriėmė, esą, pagal Skautų Sąjungos dabartinę vadovybės instrukcijas. Nors į tą pačią stovyklą yra priimti ir neskautai — pvz., moksleiviai ateitininkai, ir nelietuviai — pvz., lenkai skautai.

Tokios rūšies lietuvių jaunimo skryningavimas arba išsegregavimas lietuvių skautų organizacijos vardu dar nebuvo girdėtas ir Bostono jūrų skautų tėvų komitetas, pranešdamas apie tai lietuviškai visuomenei, viešai pareiškia griežtą protestą.

Bostono Jūrų Skautų Tėvų komitetas

MIRUSIEJI

Kestutis Šiaučūnas (liepos 26) 35 m. Velionis gyveno 70 Eagle Rock Rd., Randolph, Mass. Nuliūdime paliko žmoną ir mažą dukrelę, tėvus ir tris seseris. Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

Mykolas Jesionis (liepos 27) 75 m. Velionis gyveno 336 E St. So. Boston, Mass. Nuliūdime paliko dvi seseris ir brolių. Palaidotas šv. Juozapo kapinėse. Apolonią Adomavičienę (liepos 27) 75 m. Velionė gyveno 10 Folsom St. Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko dvi dukteris, penkis sūnus ir seserį. Palaidota šv. Mykolo kapinėse.

Ciprijonas Kavolis (rugpjūčio 2) 81 m. Velionis gyveno 31 David Ter. St.

David T. St. Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko dukterį ir tris seseris. Palaidotas šv. Kryžiaus kapinėse.

Bolis Masiulis (rugpjūčio 5) 73 m. Velionis gyveno 436 E. 6th St., So. Boston, Mass. Nuliūdime paliko žmoną, dvi dukteris ir sūnų. Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

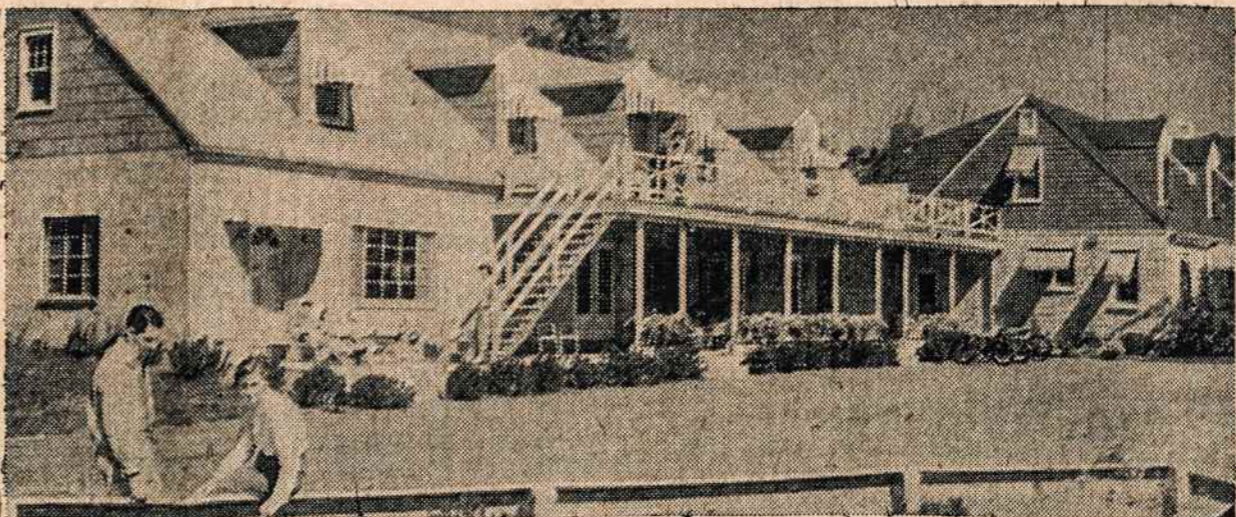
Apolonija Owirkinė (rugpjūčio 13) 73 m. Velionė gyveno 94 Ocean St. Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko dvi dukteris ir du sūnus. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

BOSTONO ŽINIOS

Lietuvos vyčių jubiliejinio seimo bankete rugpjūčio 18, sekmadienį, dalyvavo ir ilgą kalbą pasakė Bostono kardinalas Richardas J. Cushingas. Su seimo dalyviais ir svečiais, kurių buvo gana gausu, kardinalas praleido apie ketvertą valandų. Prisiminė Lietuvą kaip Marijos žemę ir reikė viltį, jog tikėjimas lietuvių tautos laisvę išpildys. Kitais metais Lietuvos vyčiai į savo seimą susirinks Chicagoje.

Nukryžiuotojo Jėzaus seserų metinė šventė ir piknikas rugsėjo 2, pirmadienį, Darbo šventėje, bus vienuolyno sodyboje Brocktone. Vienuolynas yra paaugės ir pasipuošęs nauja koplyčia, pašventinta birželio mėn. pradžioje, bet dar yra likusių skolų. Visi kviečiami atsilankyti į seserų rėmėjų rengiamą šventę, pabūti gražioje gamtoje bei pažįstamų ratelyje ir pamoti seserų kilnius darbus.

Kun. Albertas Kontautas, Nukryžiuotojo Jėzaus seserų rėmėjų pirmininkas ir buvęs Lietuvos vyčių dvasios vadas, atostogas praleido Kanadoje, Quebecke, kur Lavalio universitete gilino prancūzų kalbos studijas. Kun. A. Kontautas gelbsti šv. Petro lietuvių parapijos kunigam ir profesoriaujai Bostono vienoje kolegijoje. Jis maloniai visus prašo dalyvauti Brocktone lietuvių šventėje rugsėjo 2.

ECHO VALLEY lietuviška vasarvietė

Atidaryta ištisus metus. Lietuviai savininkai Elena ir Julius GARMAI visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY, Echo Lake, Pa. — Telef.: AREacode: 717-424-1920.

DZIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.

Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams

C. A. VOKET

VOKIETAITIS

ADVOKATAS

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. Newton 9-6620

WILLIAM J. DRAKE

DRAGŪNAS

ADVOKATAS

84-14 Jamaica Avenue
Woodhaven 21, N. Y.

Tel. Hlckory 1-5220

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. Evergreen 7-4335

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYCIA

423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME

Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRONAS
Licensed Manager
& Notary Public

660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

Balsamuotojas

231 BEDFORD AVE.

Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS

- Šalinskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

84-02 JAMAICA AVE.

(Prie Forest Parkway Station)

WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiame garbingas laiduves

Koplyčios nemokamai visose

miesto dalyse; veikia ventiliacija

Tel. Virginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,

INC.

E. JOSEPH ZEBROWSKI

Laidotuvių direktorius

MODERNISKA KOPLYCIA

su Air Condition

123 E. 7th St., New York 9, N. Y.

GRamercy 5-1437

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 CHESTNUT STREET

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. BA 9-1181

CARROL

FUNERAL HOME

Inc.

PETRAS KARALIUS, sav.

Laidotuvių direktorius

ir balsamuotojas

74 PROVIDENCE ST.

Worcester, Mass.

PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.

PRANAS VAITKUS

Laidotuvių Direktorius

ir balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Nauja moderniška koplyčia šer-

menimis dykai. Aptarnauja Cam-

bridge ir Bostono kolonijas žem-

niausiomis kainomis. Kainos tos

pačios ir į kitus miestus.

Reikala šaukite — Tel. TR 6-6434

Puikūs patarnavimas naujo

JOSEPH C. LUBIN

FUNERAL HOME

546 East Broadway

So. Boston, Mass.

Priešais miesto teismo rūmus